

Bestuursrapportage 2019

Inhoudsopgave

1. Samenvatting en leeswijzer	4
1.1 Samenvatting beleidsrealisatie en hoofdstukken	4
1.2 Analyse uitkomst begroting.....	8
1.3 Leeswijzer	10
1.4 Financiële Ontwikkeling Sociaal Domein 2019.....	11
2. Beleidsrealisatie en Financiële wijzigingen	16
2.1 Programma 1 Maatschappelijke participatie	17
2.2 Programma 2 Ondersteuning en Zorg.....	22
2.3 Programma 3 Werk en Inkomen	27
2.4 Programma 4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing	31
2.5 Programma 5 Beheer en Onderhoud	37
2.6 Programma 6 Burger, Bestuur en Veiligheid.....	42
2.7 Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen & Overhead.....	47
2.8 Neutrale wijzigingen	50
2.9 Reserves.....	58
2.9.1 Reservemutaties.....	59
2.10 Budgetoverheveling	64
2.11 Begrotingswijziging Bestuursrapportage 2019	67
3. Prognose realisatie investeringen	69
4. Risico's	72
Bijlage 1: Overzicht voortgang proces bestuurlijke actiepunten	73
Bijlage 2: Lijst van aan- en verkopen gemeente.....	74
Bijlage 3: Haarlemse Rapportage Grote Projecten	76

1. Samenvatting en leeswijzer

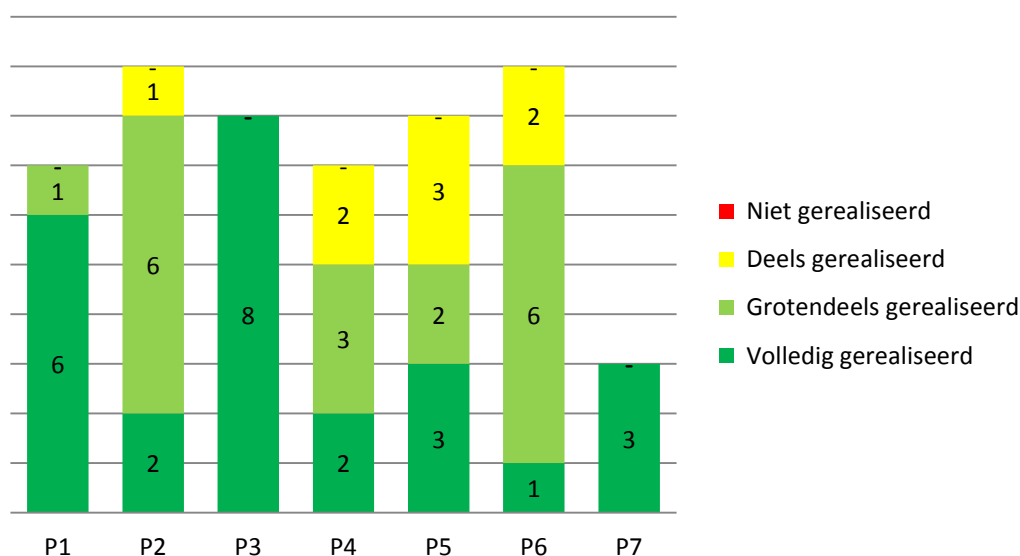
Voor u ligt de Bestuursrapportage 2019 van de gemeente Haarlem. De Bestuursrapportage geeft inzicht in de verwachte financiële en beleidsmatige resultaten over het huidige begrotingsjaar.

1.1 Samenvatting beleidsrealisatie en hoofdstukken

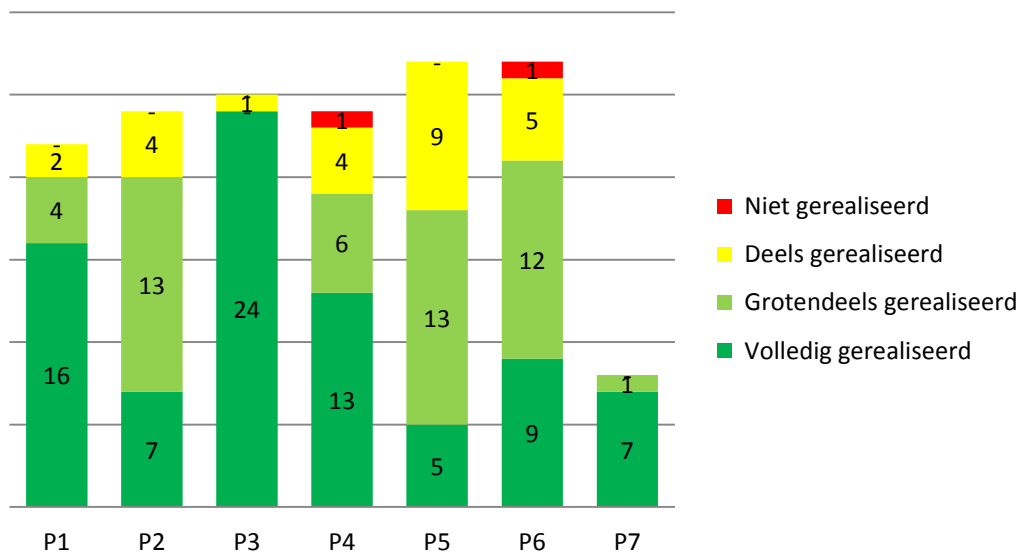
In hoofdstuk 2 wordt per programma aangegeven wat de geprognosticeerde beleidsrealisatie voor het huidige begrotingsjaar is. Daarnaast geeft een aantal hoofdstukken inzicht in de voortgang op specifieke onderwerpen (hoofdstukken 3 en 4). Hier wordt kort samengevat wat de stand van zaken is. Voor gedetailleerde informatie verwijzen we naar de betreffende paragrafen en hoofdstukken.

84% van de doelen wordt geheel of grotendeels gehaald

De beleidsmatige rapportage sluit aan bij de doelen en prestaties die in de Programmabegroting 2019-2023 zijn vastgesteld. De stand van zaken voor wat betreft de uitvoering en realisatie van beleid wordt bij elk van de zeven programma's door middel van een "verkeerslicht" (groen, lichtgroen, geel, rood) weergegeven. De kleuren geven respectievelijk weer of doelen en prestaties naar verwachting geheel, grotendeels, gedeeltelijk of niet gerealiseerd zullen worden in 2019. Uit deze Bestuursrapportage blijkt dat 83% van de vastgestelde prestaties naar verwachting (volledig of grotendeels) gehaald wordt. Bij de betreffende programma's wordt per doel en prestatie de voortgang benoemd. Onderstaande grafieken geven een overzicht van de realisatieverwachting van de doelen en prestaties per programma.

Figuur 1: Realisatie doelen, 2019

Figuur 2: Realisatie prestaties, 2019

Hieronder een beknopte samenvatting per cluster:

Cluster Sociaal

Binnen het cluster sociaal domein wordt 90% van de prestaties naar verwachting geheel of grotendeels behaald. De beleidsrealisatie loopt grotendeels naar wens bij het beleidsveld Onderwijs en sport. Er is een geactualiseerde versie van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) dat in het vierde kwartaal 2019 ter besluitvorming zal worden aangeboden. Ook wordt er gewerkt aan een nieuwe nota omtrent het onderwijsachterstandenbeleid. Verder zijn de thuiszittersaanpak, verzuimaanpak en de aanpak bestrijding voortijdig schoolverlaten vernieuwd en uitgevoerd. Op het gebied van sport wordt er geïnvesteerd in het Kennemer Sporthal, er komt geen tijdelijke hal. De investering in de nieuwe sporthal wordt vooruitgeschoven naar 2020 en 2021. Voor het beleidsveld Sociale basis is de verwachting dat de gestelde doelen grotendeels behaald zullen worden dit jaar. Het zelfredzaam maken van Haarlemmers wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende partners. Tussen deze partners wordt kennis gedeeld en worden afspraken gemaakt over efficiënte samenwerking. Eén van de prestaties richt zich specifiek op een betere samenwerking met de eerstelijns gezondheidszorg, zorgverzekeraars en uitvoerende partijen. Deze samenwerking krijgt steeds meer vorm, maar is met zorgverzekeraars nog beperkt.

Binnen de beleidsvelden voorzieningen volwassenen en voorzieningen jeugd loopt de beleidsrealisatie grotendeels naar wens. Een van de belangrijkste aandachtspunten is het tijdig afhandelen van de meldingen en aanvragen voor Wmo-ondersteuning. Helaas valt daarbij op dit moment, mede door de toename van het aantal Wmo-meldingen, een deel buiten de wettelijke termijn. Met het monitoren van instroom en wachttijden, het inzetten van voldoende capaciteit en het optimaliseren van het proces, zetten we erop in om de achterstanden zo volledig mogelijk in te lopen en in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. Een ander punt waarbij de realisatie achterblijft bij de verwachtingen is het zelfstandig wonen van cliënten in beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het knelpunt heeft betrekking op het omzetten van intramurale woonruimte naar zelfstandige woonruimte.

Het programma Werk & Inkomen verloopt over het algemeen naar verwachting. De gemeente ondersteunt inwoners op het terrein van werk, inkomen en schuld met als doel om zoveel mogelijk Haarlemmers te laten deelnemen aan de samenleving. Zo worden klantbeeldgesprekken gevoerd

met werkzoekenden waarbij re-integratiemogelijkheden in kaart gebracht worden. Ook worden mensen zonder afstand tot de arbeidsmarkt aangemeld bij uitzendbureaus. De doelstelling voor het plaatsen van mensen met een arbeidsbeperking op arbeidsplaatsen in een beschutte werkomgeving wordt nog niet gehaald. Intensieve samenwerking met het UWV moet hier op termijn verandering in brengen. Op het gebied van schulden kan men op verschillende manieren terecht voor hulp, wat de drempel tot schuldhelpdienstverlening moet verlagen. Na aanmelding worden er gesprekken gevoerd en budgetondersteuning op maat geboden.

Cluster Fysiek

Binnen het cluster fysiek wordt 73% van de prestaties naar verwachting geheel of grotendeels behaald. Haarlem blijft groeien en om deze groei te faciliteren worden in de komende jaren 10.000 woningen gebouwd. Het opgang houden van de woningproductie blijft een aandachtspunt. Ook op regionaal gebied wordt gewerkt aan een beter woningaanbod. Een aandachtspunt zijn de mogelijkheden voor het toevoegen van extra woningen voor uitstroom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Er is gestart met de Omgevingsvisie. Om samen met de stad te werken aan de Omgevingsvisie wordt een participatietraject gestart in het najaar van 2019. De ontwikkelingen op het thema duurzaamheid gaan snel. Het Haarlems Klimaatakkoord is gelanceerd.

De gemeente werkt aan een gunstig ondernemingsklimaat. De versterking van de woon-werkbalans is nog een aandachtspunt binnen het beleidsveld economie, toerisme en cultuur. Er is in 2018 wel een banengroei gerealiseerd waarvan de verwachting is dat deze trend doorzet in 2019. De overige doelen binnen het beleidsveld, gerelateerd aan toeristische bezoeken en het aanbod van cultuur, worden naar verwachting gerealiseerd. Binnen het beleidsveld grondexploitaties loopt de beleidsrealisatie grotendeels naar wens. Hier vinden niet alle geraamde verkopen voor 2019 plaats. De vertraging heeft met name betrekking op de woningbouwprojecten. De complexiteit van de woningbouwontwikkelingen is een belangrijke oorzaak.

Binnen het programma beheer en onderhoud staat de realisatie van het doel 'stimuleren duurzame mobiliteit' licht onder druk. Er is nog geen uitbreiding van het fietsnetwerk gerealiseerd. Wel worden stappen gezet ten behoeve van de verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer. In het kader van de verkeersveiligheid wordt het verkeersbeleid geactualiseerd, dit is tevens een belangrijk onderwerp bij de uitvoering van projecten. Verder wordt er gewerkt aan een groene, schone, veilige en klimaatbestendige openbare ruimte. Hiervoor wordt dagelijks en groot onderhoud gepleegd. Ook wordt zwerfafval bestreden, hierover wordt voorlichting gegeven op scholen. Met betrekking tot het overige afval worden maatregelen voor scheiding genomen en de laatste duocontainers zijn dit jaar geleverd. Er is een risico geïdentificeerd met betrekking tot de beperkte capaciteit bij afvalverwerker AEB, hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Op het gebied van parkeren wordt er extra aandacht besteed aan het creëren van fietsparkeerplaatsen. Het Deltaplan fiets is op dit moment in voorbereiding. Voor 2019 worden geen extra fietsenrekken geplaatst rondom haltes van Hoogwaardig Openbaar Vervoer. Wel is het NS Fietscarré eind dit jaar beschikbaar. Ook worden er richtlijnen opgesteld waarin uiteen gezet wordt hoe de gemeente het gebruik van deelauto's stimuleert.

Cluster Burger en Bestuur

Binnen het cluster burger en bestuur wordt 83% van de prestaties naar verwachting geheel of grotendeels behaald. De gemeente werkt aan een snelle, effectieve en efficiënte dienstverlening voor burgers en ondernemers. Informatievoorziening wordt verbeterd door de uitvoering van het programma gegevensmanagement, de digitalisering van gegevens en het opzetten van informatieplatforms. Er is een communicatieonderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten in het najaar gepresenteerd zullen worden. Verder zijn voorstellen voor de experimenten overdragen van zeggenschap in 2019 door de gemeenteraad goedgekeurd. De organisatie van de samenwerking

tussen de gemeente en initiatiefnemers blijft een aandachtspunt, net als het bereiken van minder mondige Haarlemmers.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid worden alle doelen volledig of grotendeels gerealiseerd. Overlastlocaties worden in de gaten gehouden en ondanks dat het vanwege krapte op de arbeidsmarkt lastig is om voldoende handhavingscapaciteit in te zetten wordt er snel gereageerd op meldingen. Criminele en overlastgevende jongeren worden gemonitord en in samenwerking met partners wordt de aanpak uitgevoerd. In het kader van de ondermijning wordt het sanctiebeleid hennepkwekerijen uitgevoerd en ook wordt onderzoek gedaan naar woon- en adresfraude.

Het programma Algemene dekkingsmiddelen loopt volgens verwachting. De kosten van Cocensus stijgen niet meer dan de inflatiecorrectie. Verder bedraagt de verwachte netto schuldquote eind 2019 95% en blijft daarmee ruim onder het gestelde maximum.

Voortgang investeringen: prognose (61%) in lijn met verwachte realisatie

De prognose (de geactualiseerde jaarschijf) voor 2019 is € 50,4 miljoen. Dit houdt in dat de verwachte investeringen dit jaar ten opzichte van het Investeringsplan zoals dat bij de Kadernota 2019 is geactualiseerd, met € 32,7 miljoen zijn afgenomen. Volgens de huidige prognose wordt 61% van het voorgenomen investeringsbedrag gerealiseerd. De realisatie tot en met juli bedraagt € 19,4 miljoen. De realisatie blijft met name achter bij de verwachting als gevolg van een verschuiving naar komende jaren voor de investeringen in de nieuwe sporthal aan de Sportweg, in de Rudolf Steiner school en het Schoter college en in projecten in de openbare ruimte.

Haarlemse Rapportage Grote Projecten

Medio april 2019 is de commissie op de hoogte gebracht van het verbetertraject binnen het Fysiek Domein, mede naar aanleiding van het RKC rapport Waarderhaven- Publiek Leergeld. Als reactie op de motie 'Blijven leren van RKC rapport Waarderhaven-Publiek Leergeld' ([2017/565904](#)) heeft het college in deze informatienota aangekondigd een Haarlemse Rapportage Grote Projecten op te stellen.

Deze rapportage heeft betrekking op de grote en (politiek) risicovolle projecten in Haarlem. Als bijlage bij deze Bestuursrapportage vindt u voor de eerste maal deze projecten rapportage. De rapportage geeft inzicht op portefeuilleniveau (soortgelijke projecten) en projectniveau. Naast een korte inhoudelijke stand van zaken komen onder andere planning en financiële voortgang van het project aan bod. Conform de gemaakte afspraken zal de Haarlemse Rapportage Projecten tweemaal per jaar verschijnen.

1.2. Analyse uitkomst begroting

In onderstaande tabel melden wij de financiële wijzigingen ten opzichte van de door de raad vastgestelde Programmabegroting 2019.

Omschrijving	2019
a. Begrotingssaldo na Kadernota 2019:	-1.759 v
b. Wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2019:	6.805 n
c. Begrotingssaldo na vaststellen Bestuursrapportage 2019:	5.046 n

Toelichting bij resultaat

- De begroting 2019 liet na Kadernota 2019 een overschot zien van € 1,8 miljoen (zie Kadernota 2019, pagina 34).
- De wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2019 hebben een nadelig effect van **€ 6,8 miljoen** in het lopende begrotingsjaar. De belangrijkste wijzigingen worden aan het eind van deze paragraaf verder toegelicht.
- Na vaststellen van deze Bestuursrapportage 2019 ontstaat een nadeel van **€ 5 miljoen** in jaar 2019.

Wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2019

Bij de Kadernota 2019 was sprake van een overschot van € 1,8 miljoen in het huidige begrotingsjaar. Bij deze Bestuursrapportage wordt het verwachte resultaat bijgesteld naar € 5 miljoen nadelig.

Het voordelig effect van €4,8 miljoen vloeit hoofdzakelijk voort uit; het rente- en dividendvoordeel (€ 1,8 miljoen), de hogere opbrengsten leges WABO (€ 0,8 miljoen) de vrijval van het Programma Onderhoudswerken budget (€ 0,5 miljoen) en de onderbezetting bij Werk en Inkomen, Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche (€ 0,7 miljoen). Naast verbeteringen zijn ook verslechtingen te melden in het huidige begrotingsjaar.

Het belangrijkste nadelige effect vloeit voort uit de lagere Algemene Uitkering van het rijk (€ 5,6 miljoen). Wanneer er gekeken wordt naar het totale budgettaire effect van de meicirculaire in 2019 is er een positief effect van € 3,3 miljoen. Wanneer het budgettaire effect wordt opgedeeld in het effect voor de algemene middelen, het effect voor het sociaal domein en het effect voor de overige beleidsvelden ontstaat het volgende beeld. Er is een nadelig effect voor de besteedbare algemene middelen van € 5,6 miljoen (zie onderstaande tabel). Haarlem krijgt wel extra geld voor het sociaal domein en de overige beleidsvelden. Van het eerdergenoemde totaal gaat € 7,8 miljoen naar het sociaal domein binnen het hek sociaal domein (zie: programma 2). Daarbij heeft een bedrag van € 1,2 miljoen betrekking op taakmutaties en doeluiteringen (zie: programma 1, 2, 3, 5, 6 en 7). Ook dit bedrag gaat ten koste van de algemene middelen, waardoor het negatieve saldo van € 5,6 miljoen resteert (zie tabel verslechtingen). Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893).

Daarnaast zijn er nadelen te melden hoofdzakelijk als gevolg van; de bijstelling rijksinkomsten BUIG (€ 1,9 miljoen), het uitruilen van lasten Investeringsplan met exploitatie (€ 0,66 miljoen), Aanpassing

van de stelpost 'door te belasten overhead' (€ 0,75 miljoen) en Effect Principeakkoord CAO Gemeenten (€ 0,5 miljoen).

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verbeteringen en verslechtingen opgenomen. Voor een toelichting op deze posten wordt verwezen naar genoemde programma's in hoofdstuk 2 van deze Bestuursrapportage.

Beleids- veld	Omschrijving budgettaire wijzigingen	2019	Budgettaire effect; v (-) is positief; n is nadelig				2023
			2020	2021	2022		
	<u>Verbeteringen</u>						
7.2	Rente-en dividendvoordeel	-1.808 v					
6.3	Hogere opbrengsten leges (WABO)	-800 v					
5.1	Vrijval POW budget 2019 en herstel schade bruggen	-504 v					
3.2	Onderbezetting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche	-400 v					
3.2	Onderbezetting Werk en Inkomen	-340 v					
5.3	Diverse aanpassingen huur 2019 en verder	-274 v	-187 v	-187 v	-187 v	-187 v	
7.3	Overheveling naar projectondersteuning	-268 v	-264 v	-264 v	-264 v	-264 v	
4.2	Vooruitbetaling Patronaat	-198 v	26 n	26 n	26 n	26 n	
3.3	Vrijval stelpost Schulddienstverlening	-128 v					
5.1	Beëindiging huurcontract parkeergarage Stationsplein	-37 v	-142 v	-142 v	-142 v	-142 v	
	Subtotaal verbeteringen	-4.757 v	-567 v	-567 v	-567 v	-567 v	
	<u>Verslechteringen</u>						
7.2	Lagere algemene uitkering, meicirculaire 2019	5.643 n					
3.2	Bijstelling BUIG	1.869 n					
7.3	Aanpassing stelpost 'door te belasten overhead'	750 n	750 n	750 n	750 n	750 n	
4.2	Uitruilen lasten Investeringsplan en exploitatie	665 n	1.072 n	-500 v	-500 v		
7.2	Effect Principeakkoord CAO Gemeenten	505 n					
1.1	Onderwijshuisvesting 2020 naar 2019 en extra uitgaven Cruquiussschool	421 n	-380 v				
4.1	Correctie uren Omgevingsbeleid	358 n					
7.2	Hogere zorgverzekeringsbijdrage, principeakkoord cao	220 n	220 n	220 n	220 n	220 n	
5.2	Aanpassen begroting Parkeren	158 n	524 n	402 n	402 n	402 n	
5.2	Oprichten tweede fietsdepot	116 n	60 n	60 n	60 n	60 n	
2.1	Overschrijding budget WMO	115 n					
7.1	Cocensus extra naheffingsaanslagen en modernisering parkeren	115 n	115 n	115 n	115 n	115 n	
div.	Diverse kleinere wijzigingen	627 n	106 n	106 n	106 n	106 n	
	Subtotaal verslechteringen	11.562 n	2.467 n	1.153 n	1.153 n	1.653 n	

1.3. Leeswijzer

Voor de herkenbaarheid van de informatie is de indeling van de bestuursrapportage gelijk aan de begroting. Alle in de financiële tabellen vermelde bedragen zijn maal € 1.000, tenzij anders vermeld.

In paragraaf 1.4 zijn de financiële ontwikkelingen in het Sociaal Domein opgenomen. In hoofdstuk 2 wordt per programma gerapporteerd over beleidsrealisatie en de financiële wijzigingen groter dan € 100.000. In de paragrafen 2.8 t/m 2.10 worden neutrale wijzigingen, reservemutaties en budgetoverhevelingen toegelicht. Paragraaf 2.11 bevat de door de raad vast te stellen begrotingswijziging die volgt uit de voorstellen in deze Bestuursrapportage.

Hoofdstuk 3 geeft de realisatie van investeringen weer. Hoofdstuk 4 beschrijft risico's die nieuw zijn en nog in 2019 een effect hebben.

Tevens is een aantal bijlagen bijgevoegd:

Bijlage 1 geeft een actueel overzicht van het proces moties, amendementen en toezeggingen.

Bijlage 2 bevat een overzicht van aan- en verkopen onroerend goed.

Bijlage 3 Haarlemse Rapportage Grote Projecten – wordt separaat aangeboden

1.4. Financiële Ontwikkeling Sociaal Domein 2019

1. Van Kadernota 2019 naar Bestuursrapportage 2019

In de Kadernota 2019 zijn de ramingen sociaal domein op basis van de toen bekende (financiële) informatie bijgesteld. Na verwerking van alle mutaties was het verwachte tekort 2019 € 5.920.000 (negatief).

Begin juni verscheen de Meicirculaire 2019 met daarin een aantal financiële bijstellingen voor het sociaal domein, onder meer loon- en prijscompensatie voor 2019 en extra middelen voor Jeugd. In totaal € 7,8 miljoen voor 2019.

Tegelijkertijd is een nieuwe prognose voor 2019 opgesteld, ten behoeve van deze Bestuursrapportage. Uit deze prognose blijkt ook in financiële zin, dat de toenemende volumes (cliënten in zorg) zich ook daadwerkelijk voordoen en daarmee tot stijgende uitgaven leiden. Zowel Wmo-breed als (in mindere mate) in het domein Jeugd, lopen de uitgaven als gevolg van volumegroei op; een stijging ten opzichte van de bijstellingen die al in de Kadernota 2019 waren opgenomen. De doorrekening is gebaseerd op een extrapolatie van de huidige uitgaven (per periode) op de domeinen, inclusief een extrapolatie van de groei.

Wmo (€ 3.430.000 nadeel)

De uitgaven voor Wmo voorzieningen stijgen met name voor huishoudelijke ondersteuning, dagopvang en ambulante begeleiding. Ook voor woonvoorzieningen en hulpmiddelen en vervoer is er sprake van een lichte overschrijding, veroorzaakt door de nieuwe tarieven. De lasten voor de PGB's nemen licht af.

De uitgaven voor ambulante begeleiding stijgen fors. Dat wordt veroorzaakt door een flinke toename van het aantal inwoners dat een beroep doet op deze voorziening. Het gaat dan veelal om zwaardere zorg waarvoor een hoger tarief geldt; met een extra effect op de uitgaven tot gevolg.

Dit is een landelijke trend als gevolg van het langer zelfstandig wonen, extramuralisering van de GGZ, wachtlijsten in de GGZ en het aantal Haarlemmers dat in lijn met beleid uitstroomt vanuit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen naar zelfstandig wonen met begeleiding in een contingentwoning (ca. 100 per jaar). Bij woonvoorzieningen is sprake van een toename van het gebruik (vermoedelijk ook als gevolg van abonnementstarief eigen bijdrage).

Jeugd (€ 1.050.000 nadeel)

In 2019 nemen de lasten voor ambulante ondersteuning toe met ruim € 2,0 miljoen. De uitgaven voor jeugdhulp met verblijf nemen licht af (€ 1,0 miljoen). De gewenste verschuiving van zware naar lichte(re) zorg gaat de goede kant op, maar vertaalt zich nog niet in lagere uitgaven. Tenslotte zijn de gesprekken over de omvang en wijze van bepalen van de gecontracteerde tarieven nog niet afgerond. De uitkomst van die gesprekken kan nog budgettaire gevolgen hebben. Per saldo worden de uitgaven met € 1,05 miljoen bijgesteld.

Programmabudget (€ 150.000 nadeel)

Voor de uitvoering van de 26 projecten uit het Transformatieprogramma Sociaal Domein is een programmabudget beschikbaar van € 650.000. Door de opstartfase van diverse projecten is in 2018 een onderbesteding geweest (in jaarrekening toegevoegd aan de reserve sociaal domein). In 2019 is een deel van deze onderbesteding nodig voor de projecten, daarom wordt voorgesteld het budget eenmalig te verhogen met € 150.000 (ten laste van de reserve Sociaal domein).

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang (€ 960.000 voordeel)

De uitgaven voor Maatschappelijke opvang nemen toe, voor 2019 wordt een tekort van € 2,9 miljoen verwacht. Voor Beschermd wonen wordt een voordeel van € 3,8 miljoen verwacht. Daardoor kan het tekort MO nog gedekt worden door BW, in het regionale portefeuillehouders overleg is afgesproken dat het tekort op maatschappelijke opvang uit het budget Beschermd wonen kan worden gehaald. In de Bestuursrapportage 2019 is hiervoor een voorstel opgenomen. Het saldo (€ 960.000) van de toename van de lasten MO en de onderbesteding Beschermd wonen wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein (bestemd voor Beschermd wonen). Kortom, deze ontwikkeling heeft geen direct effect op het financiële beeld voor Haarlem. De ontwikkeling van de uitgaven Maatschappelijke opvang is wel zorgelijk, ook gelet op het effect op het lokale Wmo-budget.

De financiële mutaties zijn opgenomen (als mutaties) in de Bestuursrapportage 2019 (alleen voor het jaar 2019). In de Begroting 2020 zijn de structurele effecten opgenomen.

Vanaf de stand Kadernota 2019 leiden de mutaties tot onderstaand beeld. Eind 2019 wordt een tekort van € 4.412.000 verwacht (ten opzichte van de Kadernota een verbetering met € 1,5 miljoen).

Kadernota 2019 (bedragen *1.000)	2019
Actuele stand begroting	1.104 n
Mutaties	
Tekort Jeugd	3.000 n
Saldo onvermijdelijke uitgaven	1.920 n
Saldo bezuinigingen	-100 v
Saldo loon- en prijscompensatie (meicirculaire 2018)	-4 v
Nieuwe stand Begroting	5.920 n
Meicirculaire 2019 mutaties SD	-7.803 v
Af:	
Beschermd wonen	1.359 n
WSW en re-integratie	306 n
Financiële ruimte	-6.138 v
Bestuursrapportage 2019	
HO	350 n
Dagbesteding- en opvang	300 n
Ambulante begeleiding	2.100 n
Overige bijstellingen Wmo	680 n
Jeugd	1.050 n
Programma	150 n
Saldo financiële ontwikkelingen	4.630 n
Verwacht eindsaldo 2019	4.412 n

Voor de reserve Sociaal domein betekent dat er eind 2019 € 9,0 miljoen in de reserve zit:

Saldo Sociaal Domein		4.412	n
Overige mutaties Reserve Sociaal Domein		2019	
Bijdrage Algemene Middelen kadernota '17		3.000	n
Versnellers		3.335	n
Opheffen reserve WWB		-578	v
Resultaat 2018 Maatschappelijke Opvang		998	n
Prognose resultaat BW/MO 2019		-960	v
Overige mutaties		-102	v
Totaal Mutaties reserve Sociaal Domein		10.106	n
Stand Reserve Sociaal Domein		2018	2019**
Saldo		-19.156 v	-9.051 v

**=inclusief aandeel Beschermd Wonen/Regiomiddelen van 1,0 miljoen euro

2. Houdbaarheid "hek sociaal domein" en reserve Sociaal domein

Het grootste deel van de voormalige Integratie-uitkering sociaal domein is vanaf 2019 onderdeel van de Algemene Uitkering geworden. Alleen voor Beschermd wonen (centrumgemeente) en de uitvoering van de WSW wordt nog een Integratie-uitkering ontvangen.

Als gevolg van deze wijziging in de bekostiging is er feitelijk geen rijksbudget meer, de omvang is in ieder geval niet meer (goed) vast te stellen. Daardoor is het Haarlemse uitgangspunt 'rijksbudget = werkbudget' ook niet goed toe te passen. Er kan alleen nog getoetst worden of de werkelijke uitgaven passen binnen het vastgestelde werkbudget. Financiële verschillen kunnen dan nog verrekend worden met de reserve sociaal domein. Op deze manier worden de mutaties uit deze Bestuursrapportage verwerkt.

De reserve sociaal domein wordt hierdoor een bestemmingsreserve om financiële verschillen op een aantal specifieke budgetten op te vangen. Dat komt integrale afweging en sturing op de totale begroting niet ten goede en bovendien is de administratieve verwerking complex. Om die reden wordt voorgesteld:

- Het hek sociaal domein ultimo 2019 op te heffen.
- De reserve Sociaal domein ultimo 2019 op te heffen (Jaarrekening 2019).
- Het verwachte saldo reserve Sociaal Domein eind 2019 aan de reserve Sociaal Domein te onttrekken en te storten in de Algemene Reserve.
- De verwachte stortingen in en onttrekkingen aan de reserve sociaal domein in 2020 via de Algemene Reserve te laten lopen.
- De waarde van het Beschermd wonen in de reserve Sociaal domein ultimo 2019, doteren aan de (nieuw te vormen) egalisatiereserve Opvang, wonen en herstel. Een egalisatiereserve waarin de inkomsten en uitgaven voor Maatschappelijke Opvang (DU MO), Vrouwenopvang (DU VO) en Beschermd wonen (IU BW) worden verrekend, zodat de uitvoering van deze centrumgemeente taken geen financieel effect op de exploitatie Haarlem heeft.

De financiële afwikkeling 2019 (Jaarrekening 2019) loopt nog wel via de reserve Sociaal domein. Geprognosticeerde (eind)standen kunnen dus nog wijzigen.

Consequentie van bovenstaande besluiten is dat vanaf de Begroting 2020 financiële bijstellingen via het reguliere P&C-proces (Kadernota - Begroting - Bestuursrapportage – Jaarrekening) voorgelegd en

integraal afgewogen worden en eventuele tekorten in de Jaarrekening ten laste komen van de Algemene reserve.

3. Administratieve verwerking financiële wijzigingen

In voorgaande jaren is in de Bestuursrapportage alleen een prognose over financiële resultaat sociaal domein opgenomen; de begroting werd niet bijgesteld. Pas in de Jaarrekening werden alle mutaties verrekend met de reserve Sociaal domein (rijksbudget = werkbudget).

In deze Bestuursrapportage wordt wel voorgesteld de wijzigingen (via dotaties en onttrekkingen aan de reserve Sociaal domein) te verwerken.

Zonder deze besluiten wordt het steeds lastiger financiële mutaties te volgen, er is immers geen zichtbaar rijksbudget meer. Afrekenen aan het eind van het jaar betekent dat alle afwijkingen ten opzichte van de begroting apart bijgehouden moeten worden om goed zicht te houden op de uitgaven. Dat is een (beheersmatig) ongewenste en inefficiënte oplossing. De begroting en financiële administratie moet direct aansluiten op de werkelijkheid.

Vanzelfsprekend zullen financiële mutaties ten opzichte van deze bestuursrapportage in de Jaarrekening 2019 voorgelegd en toegelicht worden.

Besluitpunten

Het college stelt de raad voor te besluiten:

1. Het hek sociaal domein ultimo 2019 op te heffen.
2. De reserve Sociaal domein ultimo 2019 op te heffen (Jaarrekening 2019).
3. Het verwachte saldo reserve Sociaal Domein eind 2019 aan de reserve Sociaal Domein te onttrekken en te storten in de Algemene Reserve.
4. De verwachte stortingen in en onttrekkingen aan de reserve sociaal domein in 2020 via de Algemene Reserve te laten lopen.
5. De waarde van het Beschermd wonen in de reserve Sociaal domein ultimo 2019, doteren aan de (nieuw te vormen) egalisatiereserve Opvang, wonen en herstel. Een egalisatiereserve waarin de inkomsten en uitgaven voor Maatschappelijke Opvang (DU MO), Vrouwenopvang (DU VO) en Beschermd wonen (IU BW) worden verrekend, zodat de uitvoering van deze centrumgemeente taken geen financieel effect op de exploitatie Haarlem heeft.

2. Beleidsrealisatie en Financiële wijzigingen

In dit hoofdstuk wordt per programma uit de begroting inzicht gegeven in de realisatie van de doelen en prestaties voor 2019 (beleidsrealisatie) en in de financiële wijzigingen die worden voorgesteld.

Doelen en prestaties

Voor het onderdeel beleidsrealisatie wordt weergegeven welke doelen en prestaties in de Programmabegroting 2019-2023 zijn vastgesteld. Per doel en prestatie wordt aangegeven of deze naar onze inschatting geheel, grotendeels, gedeeltelijk of niet gerealiseerd worden in het huidige begrotingsjaar. Dit gebeurt aan de hand van een 'verkeerslicht' kleurenschema. De betekenis van de kleuren is als volgt.

: doel of prestatie wordt volledig gerealiseerd;

: doel of prestatie wordt grotendeels gerealiseerd. Het kan ook zijn dat een doel of prestatie volledig wordt gerealiseerd, maar dat het meer kost, het niet binnen de tijd gebeurt of dat gerelateerde doelen of prestaties niet worden gerealiseerd, waardoor volledige realisatie te stellig is;

: doel of prestatie wordt gedeeltelijk gerealiseerd;

: doel of prestatie wordt niet gerealiseerd.

Financiële wijzigingen

Het totaal van wijzigingen per programma en wijzigingen in de reserves is weergegeven in paragraaf 2.11.

Meer toelichting is als volgt opgenomen bij de betreffende programma's.

De financiële effecten zijn per programma in een tabel samengevat. Deze tabel geeft een verdeling van deze wijzigingen in: wijzigingen met een budgettair effect, budgettair neutrale wijzigingen en reserve- en overige wijzigingen. Neutrale wijzigingen zijn niet altijd '0' op het betreffende programma, omdat sommige wijzigingen over meerdere programma's een effect hebben (er kan bijvoorbeeld dekking zijn vanuit een ander programma). In paragraaf 2.8 worden de belangrijkste neutrale wijzigingen toegelicht. Over alle programma's tezamen hebben deze neutrale wijzigingen geen budgettair effect op de begroting.

De wijzigingen met een budgettair effect veelal groter dan € 100.000 worden bij de betreffende programma's toegelicht. In de paragrafen 2.8 t/m 2.10 worden neutrale wijzigingen, reservemutaties en budgetoverhevelingen toegelicht. De overige wijzigingen (kleiner dan € 100.000) worden niet afzonderlijk toegelicht. Paragraaf 2.11 bevat de door de raad vast te stellen begrotingswijziging die volgt uit de voorstellen in deze Bestuursrapportage.

2.1 Programma 1 Maatschappelijke participatie

2.1.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
11	Budgetoverheveling Onderwijshuisvesting en Cruquius	421 n	-380 v			
11	SRO kostprijsdekkende huur	48 n	48 n	48 n	48 n	48 n
12	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	324 n				
	Totaal neutrale wijzigingen	3.855 n	1.035 n	1.035 n	1.035 n	1.035 n
	Totaal reserve wijzigingen	-485 v	100 n			
	Totaal overige wijzigingen					
	Totaal wijziging op het programma	4.163 n	803 n	1.083 n	1.083 n	1.083 n

Toelichtingen

Budgetoverheveling Onderwijshuisvesting 2020 naar 2019 en extra uitgaven Cruquiusschool

In 2019 ontstaat een incidenteel nadeel van € 421.000 als gevolg van de extra kosten voor de tijdelijke huisvesting voor het Rudolf Steiner College (€ 200.000), eenmalige kosten voor het verplaatsen van de tijdelijke huisvesting van Het Schoter (€ 180.000) en saneringskosten voor een aangetroffen olietank bij de Cruquiusschool (€ 41.000).

Deze extra kosten kunnen deels worden gecompenseerd door een incidentele verlaging van het budget onderwijshuisvesting in 2020 met € 380.000, omdat het project renovatie Stedelijk Gymnasium is vertraagd.

SRO kostprijsdekkende huur

In deze bestuursrapportage is een neutrale wijziging opgenomen voor SRO in verband met het rekenen van een kostprijsdekkende huur, zie paragraaf 2.8. Er is een historisch tekort ontstaan van € 48.000 als gevolg van het nieuwe contract dat is afgesloten voor de periode 2018 t/m 2022.

Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)

Het nadeel t.l.v. algemene middelen bedraagt €324.000, dit betreft drie doeluittkeringen (Gezond in de stad, Maatschappelijke begeleiding en Sportakkoorden). Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893).

2.1.2 Beleidsrealisatie

1 Maatschappelijke participatie

Toelichting

1.1 Onderwijs en sport

1	Meer kansen jeugd op goede schoolloopbaan in geoutilleerde gebouwen	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt'.
a	Vergroten (taal)ontwikkeling jeugdigen kwetsbare posities	😊	Het onderwijsachterstandenbeleid wordt uitgevoerd. Er zijn voldoende VVE-plaatsen op de peuteropvang gerealiseerd. Door het sterker toe leiden van peuters

1 Maatschappelijke participatie	Toelichting
b Stimuleren samenwerking basisscholen en partners op stedelijk en buurniveau, vormgeven IKC	naar een VVE-peuteropvang nemen meer geïndiceerde peuters deel aan het VVE-programma. Op de basisscholen zijn schakelklassen georganiseerd. De internationale Taalklas po verzorgt het onderwijs aan nieuwkomers, zodat deze leerlingen hierna kunnen doorstromen naar de reguliere basisschool in de woonomgeving. Er wordt samen met partners gewerkt aan de nieuwe beleidsnota voor de komende jaren, die in het 4e kwartaal 2019 ter besluitvorming wordt aangeboden. In deze nieuwe nota wordt onder meer de wettelijk verplichte uitbreiding van VVE-deelname van peuters van 10 naar 16 uur VVE opgenomen. In het kader van de Lokale Educatieve Agenda en het jeugdbeleid wordt de samenwerking tussen betrokken jeugd- en onderwijs gestimuleerd. Dit gebeurt onder meer door de methodiek van de kansencirkel in de Nederlandse context te ontwikkelen. Deze methodiek is er op gericht om een integraal ontwikkelingsbeeld van een kind inzichtelijk te krijgen en hierop gezamenlijk, indien nodig, ondersteuning te bieden.
c Uitvoeren Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs met schoolbesturen	Het huidige Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) wordt grotendeels volgens planning uitgevoerd. Een aantal projecten loopt vertraging op. Het geactualiseerde SHO 2019-2022 wordt in het 4e kwartaal 2019 ter besluitvorming aangeboden.
2 Zoveel mogelijk jongeren sluiten hun loopbaan af met een starters- of beroepskwalificatie	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt'.
a Intensiveren van verzuim- en thuiszittersaanpak met partners in de regio	Thuiszittersaanpak, verzuimaanpak en de aanpak bestrijding voortijdig schoolverlaten inclusief de aanpak voor jongeren in kwetsbare posities is vernieuwd en uitgevoerd.
b Stimuleren beschikbaarheid van stage- en leerwerkplekken voor jongeren (in kwetsbare posities) om deelname te stimuleren	In overleg met partners is blijvende aandacht voor het beschikbaar stellen van stage- en leerwerktrajecten.
3 Meer Haarlemmers sporten of bewegen regelmatig op voldoende onderhouden sportparken of daarbuiten	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt'.
a Sporten en bewegen stimuleren voor jongeren, ouderen en kwetsbare doelgroepen met behulp van buurtsportcoaches	Sportsupport als uitvoeringsorganisatie verzorgt breedtesportactiviteiten voor deze doelgroepen. Zij voert dit uit in opdracht van de gemeente. Buurtsportcoaches werken samen met sportverenigingen, andere organisaties en bewoners in buurten en verbinden hiermee sport en bewegen met onderwijs en cultuur.
b Zorgen voor voldoende onderhouden buiten- en binnensport-accommodaties	De buiten- en binnensportaccommodaties en zwembaden worden planmatig onderhouden. Zo is een aantal toplagen van kunstgrasvelden vervangen en wordt de luchtbehandeling in het Kennemer Sport Center aangepast.
4 Binnen het sociaal domein de kracht van sport benutten	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt'.
a Stimuleren en ondersteunen sportverenigingen in het vergroten van hun maatschappelijke rol bij bevorderen samenhang in de buurt	Er wordt breed ingezet op het stimuleren en ondersteunen van sportverenigingen onder andere via het sportstimuleringsfonds. Zo worden sportverenigingen ondersteund bij de werving van nieuwe leden en vrijwilligers om de vereniging vitaal te

1 Maatschappelijke participatie	Toelichting
b Verbinden sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties om kwetsbare doelgroepen zinvolle tijdsbesteding te bieden en hen te stimuleren actief te participeren in de samenleving	versterken. Hiernaast worden laagdrempelige beweeg- en sportactiviteiten in de buurt georganiseerd. Er wordt breed ingezet op het verbinden van sportverenigingen en maatschappelijke organisaties om kwetsbare doelgroepen een zinvolle tijdsbesteding te bieden dooreen laagdrempelig sport- en beweegaanbod te organiseren. Zo wordt een sport-beweegactiviteit voor mensen met Alzheimer in samenwerking met een zorginstelling georganiseerd.
1.2 Sociale basis	
1 Zo zelfredzaam mogelijk maken van Haarlemmers	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a Faciliteren en stimuleren dat Haarlemmers netwerk hebben, en onderhouden en inzetten voor elkaar	Er worden verschillende partijen gesubsidieerd om ontmoetingsactiviteiten en projecten uit te voeren die mensen ondersteunen in het bouwen en versterken van hun netwerk. Een aantal van deze partijen zit in de Coalitie Haarlem Ontmoet die door de gemeente wordt gefaciliteerd. Hieraan nemen verschillende (maatschappelijke) organisaties uit Haarlem deel. Tussen de organisaties wordt kennis gedeeld en worden afspraken gemaakt over effectievere samenwerking.
b Ondersteunen zelf- en belangenorganisaties	Samen met de Haarlemse stichting Bedrijf en Samenleving is een empowermenttraject gestart om de zelforganisaties te professionaliseren. Acht zelforganisaties hebben zich aangemeld en zijn aan de slag gegaan met het stapsgewijs versterken van hun eigen organisatie. Om te zorgen voor een betere aansluiting tussen zelforganisaties en andere organisaties uit de sociale basis is een dialoogproces gestart tussen zelforganisaties en welzijnspartijen. In 2019 is gestart met vier pilotprojecten.
c Verbeteren samenwerking met eerstelijns gezondheidszorg, zorgverzekeraars en uitvoerende partijen om gezondheid inwoners te verbeteren	De samenwerking met de eerstelijnsgezondheidszorg krijgt steeds meer vorm. Met name in Haarlem Oost en Schalkwijk is er goed contact tussen eerstelijns aanbieders, sociaal domein aanbieders en de gemeente. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een coalitie op het gebied van het verkleinen van gezondheidsverschillen. De samenwerking met de zorgverzekeraar (met name met Zilveren Kruis) is nog beperkt. Wel zijn er mooie voorbeelden, zoals Zorg en Zekerheid die JOGG ondersteunt onder andere door het beschikbaar stellen van koelvitruines voor gezonde sportkanten en het openstellen van een leefstijlinterventie in de minimapolis.
d Aanpakken laaggeletterdheid door integrale aanpak en afstemming tussen partners	In 2019 is een nieuw regionaal taalakkoord ondertekend waarbij integrale aanpak en afstemming tussen partners centraal staat.
e Evalueren preventieve aanbod van opvoed- en opgroei-ondersteuning	De versterking van het preventieve aanbod van opvoed- en opgroei-ondersteuning is verwerkt in de nieuwe integrale jeugdnota die 3e kwartaal 2019 gereed is.

1 Maatschappelijke participatie		Toelichting
2	De Haarlemmer is het uitgangspunt van de sociale basis	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt. De ambities op middellange en lange termijn zijn gepresenteerd en vastgesteld in het Actieprogramma Toegankelijk Haarlem 2019-2021 en de routekaart Toegankelijke Stad 2030. Verschillende quickwins op het vlak van fysieke en sociale toegankelijkheid zijn uitgevoerd. Zo zijn voor de verkiezingen in maart en mei meer stembureaus toegankelijk gemaakt en is steeds meer communicatie van de gemeente richting burger op B1-niveau. Met name het toegankelijk maken van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed, is een grote opgave die niet binnen een jaar gerealiseerd is.
a	Verbeteren fysieke en sociale toegankelijkheid	Het aanbieden van vrijwilligerswerk en het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties is ingericht op de huidige vraag en behoefte van de moderne vrijwilliger door het nieuw gerealiseerde Haarlem Samen (een initiatief van het Vrijwilligerscentrum en BUUV).
b	Efficiënt inrichten ondersteuning aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties	
c	Aanbieden ondersteuning mantelzorgers	Voor het eerder bereiken van mantelzorgers en het kunnen aanbieden van ondersteuning die nog beter aansluit bij de individuele mantelzorgers gaan we vanaf september 2019 structureel in overleg met een klankbordgroep van ervaringsdeskundige mantelzorgers.
d	Faciliteren kwetsbare ouderen voor juiste zorg op juiste moment op juiste plek	Het regionale netwerk kwetsbare ouderen bestaat uit zorgorganisaties, ziekenhuis, welzijnsorganisaties en de gemeente. Doel van dit netwerk is ervoor te zorgen dat de juiste zorg op het juiste moment wordt geboden, waarbij de mens centraal staat, niet de ziekte. Zo zijn er betere afspraken gemaakt met het CIZ over indicatiestelling en is er een vroegsignaleringskaart kwetsbaarheid ontwikkeld.
3	Zwaardere vormen van zorg en escalatie van problemen voorkomen	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Organiseren sociale wijkteams en Centra voor Jeugd en Gezin waar inwoners ondersteuning kunnen krijgen	Er is een postercampagne ontwikkeld om de naamsbekendheid van het Sociaal Wijkteam onder inwoners te vergroten. Ook wordt geïnvesteerd in het gebruik van social media en wordt informatie verstrekt via digitale en lokale kranten. Het nieuwe (9e) Sociaal Wijkteam start naar verwachting in het laatste kwartaal van 2019.
b	Verbeteren bekendheid onafhankelijke cliëntondersteuning als algemene voorziening	Er zijn informatiefolders beschikbaar waarop inwoners de verschillende organisaties kunnen vinden die cliëntondersteuning bieden. Dit materiaal krijgt in het najaar nog een update. De organisaties doen zelf ook veel aan promotie. Bovendien wordt in samenwerking met de afdeling communicatie een artikel opgesteld over cliëntondersteuning om de bekendheid te vergroten.
c	Ondersteunen bewoners met methodische aanpak van het wijkteam en het CJG	Alle medewerkers van het Sociaal Wijkteam zijn getraind in de methodiek "gedragen plan" en passen deze samen met het CJG toe in de ondersteuning van Haarlemmers.
		Samen met het CJG neemt het Sociaal Wijkteam deel

---

1 Maatschappelijke participatie

Toelichting

- d Faciliteren meer collectief aanbod in de sociale basis ter ondersteuning van mensen bij zorgvragen

aan de overdrachtstafel van Veilig Thuis, waar bepaald wordt welke meldingen overgedragen kunnen worden van Veilig Thuis naar SWT en CJG.

Medewerkers van het sociaal wijkteam leiden klanten toe naar bestaande collectieve activiteiten van samenwerkingspartners. Daarnaast organiseren zij (ook samen met partners) diverse ontmoetingsactiviteiten om klanten met elkaar en met andere inwoners in contact te brengen om hun netwerk te versterken. Tijdens deze activiteiten wordt ook (collectief) informatie en advies gegeven.

Voorbeelden zijn wandelgroepen, “verward koffie uurtje”, ontmoeting in Hart van Schalkwijk. Daarnaast worden informatiemarkten georganiseerd gericht op Langer zelfstandig wonen (collectieve vorm van informatie en advies). De sociaal wijkteams nemen ook actief deel aan wijkgerichte aanpakken in bijvoorbeeld het Rozenprieel en het Klarenhof en ondersteunen op deze collectieve manier inwoners bij het oplossen of verminderen van individuele problemen.

2.2 Programma 2 Ondersteuning en Zorg

2.2.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
21	Bijstelling lasten Jeugdhulp 2019*	-1.050	v			
22	Bijstelling lasten Jeugdhulp 2019*	1.050	n			
21	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (SD)	7.803	n			
23	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	382	n			
21	Overschrijding budget WMO	115	n			
21	Toename lasten MO en onderbesteding BW*	960	n			
23	Toename lasten MO en onderbesteding BW*	-960	v			
	Totaal neutrale wijzigingen	-3.027	v			
	Totaal reserve wijzigingen	525	n	-100	v	
	Totaal overige wijzigingen					
	Totaal wijziging op het programma	5.798	n	-100	v	

*Door de bestuurlijke relevantie, worden hier een aantal nadelen gemeld die ten laste worden gebracht van de reserve Sociaal Domein.

Toelichtingen

Bijstelling lasten Jeugdhulp 2019

Op basis van de voortgangsinformatie uit het berichtenverkeer en een inschatting van onze aanbieders Jeugdhulp hebben we een prognose gemaakt van de lasten voor 2019. We zien daarbij dat de lasten voor de ambulante ondersteuning toenemen en de lasten voor de jeugdhulp met verblijf licht afnemen. Per saldo verwachten we extra uitgaven van € 1,050 miljoen. Daarnaast vinden er nog gesprekken plaats over de omvang en wijze van bepalen van de gecontracteerde tarieven. De uitkomst van die gesprekken kan nog budgettaire gevolgen hebben.

Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (SD) / (DU)

Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893). € 7,8 miljoen wordt uitgekeerd binnen het hek sociaal domein, waardoor er een nadeel voor de algemene middelen ontstaat. Het bedrag van € 382.000 heeft betrekking op taakmutaties en doeluitkeringen (Geweld hoort nergens thuis, Maatschappelijke opvang en OGGz, Vrouwenopvang (DU)).

Overschrijding budget WMO

In verband met de toename van het aantal meldingen voor de WMO is er meer ambtelijke inzet noodzakelijk, dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 115.000.

Toename lasten maatschappelijke opvang (MO) en onderbesteding Beschermd wonen (BW)

Uit een actualisatie analyse blijkt dat de kosten in 2019 voor maatschappelijke opvang afwijken van de Programmabegroting 2019 tot een bedrag van € 2.950.000. In het regionale portefeuillehouders overleg is afgesproken dat het tekort op maatschappelijke opvang uit het budget Beschermd wonen kan worden gehaald. Dit betreft dan een onttrekking uit de reserve sociaal domein. Het saldo (€ 960.000) van de toename van de lasten van maatschappelijke opvang en de onderbesteding van de lasten Beschermd wonen wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein (met toevoeging beschermd wonen).

2.2.2 Beleidsrealisatie

2 Ondersteuning en zorg

Toelichting

2.1 Voorzieningen volwassenen

1	Haarlemmers zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk thuis laten wonen, functioneren en maatschappelijk participeren		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt. Helaas is er in de loop van vorig jaar geconstateerd dat we in een toenemend aantal gevallen niet binnen de wettelijke termijnen zijn gebleven zoals die zijn gesteld aan de meldingsfase en aanvraagfase. Er zijn maatregelen getroffen om de termijnen terug te dringen. Tegelijkertijd wordt er geconstateerd dat de vraag naar Wmo-ondersteuning en daarmee de meldingen bij de gemeente in de komende jaren blijft toenemen. Het opnieuw ontstaan van te lange wachttijden willen we voorkomen. De in- en doorstroom van meldingen en aanvragen wordt daarom intensief gemonitord en daarop wordt gericht geacteerd met een adequate bezetting van de teams casemanagers en administratie. Gericht op het verkorten van die afhandelingstermijn wordt gewerkt aan het optimaliseren van het proces en zijn proeftuinen gestart. Er is voor gekozen om de maatwerkvoorziening ambulante begeleiding voorlopig niet te kantelen tot algemene voorziening. Het laagdrempeliger beschikbaar maken van ondersteuning, zo licht als kan en zo intensief als moet, is vormgegeven in een samenwerkingsproces met de Participatieraad, de gemeente, gecontracteerde aanbieders en de Sociaal Wijkteams door het inrichten van twee proeftuinen.
a	Verstrekken materiële en/of immateriële voorzieningen		
b	Meer voorzieningen laagdrempeliger beschikbaar maken voor inwoners		
-
2	Jongeren die jeugdhulp ontvangen en de leeftijd van 18 jaar bereiken kunnen hulp blijven ontvangen		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt. De gemeente heeft jeugdhulpaanbieders gecontracteerd, waarmee 18 tot 23-jarigen die niet meer onder de Jeugdwet vallen, toch door jeugdhulpaanbieders kunnen worden ondersteund als dit het meest passend is voor de cliënt. De gemeente zorgt dat gezinnen waarbij sprake is van problematiek bij kinderen/jongeren in combinatie met problematiek van de ouder/opvoeder, als gezin worden ondersteund, vanuit zowel de Wmo als de Jeugdwet.
a	Ondersteuning bieden vanuit Wet Maatschappelijke Ondersteuning aan jongeren die leeftijd van 18 jaar bereiken		
b	Ondersteunen van gezinnen waarbij sprake is van problematiek bij kinderen/jongeren in combinatie met problematiek van ouder/opvoeder		

2.2 Voorzieningen jeugd

1	Ambulante jeugdhulp dicht bij huis mogelijk maken		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt. Verschillende initiatieven zijn uitgevoerd, waaronder de combinatie CJG/Passend onderwijs en aansluiting bij de zorg IKC's. Ook zijn aanbieders van jeugdhulp en wmo met elkaar in gesprek over verdere afstemming en samenwerking.
a	Stimuleren en faciliteren samenwerking tussen zorgaanbieders, CJG en andere organisaties		

b	Stimuleren innovatie en vernieuw zorg		Regelmatig wordt met aanbieders gesproken over maatwerk en innovatie. Bij een aantal aanbieders ontstaat nieuw maatwerk.
c	Evalueren regionale experttafel om doorbraak in vastgelopen casussen te realiseren		De regionale experttafels hebben regelmatig plaatsgevonden en hebben daarbij doorbraken gerealiseerd. Dit wordt voortgezet.
2	Jeugdhulp met verblijf zo tijdig mogelijk inzetten en afschalen		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Zo tijdig mogelijk inzetten van zorg en ondersteuning buiten thuissituatie		Zo veel als mogelijk wordt snel maatwerk ingezet.
b	Vergroten van mogelijkheden tijdig afschalen en goede doorstroom zorg jeugdigen		Met de aanbieders van specialistische zorg zijn afspraken gemaakt om indien mogelijk zwaardere hulp af te bouwen.
c	Evalueren 17-jarigen met zorg pilot		Deze pilot moet nog geëvalueerd worden.
d	In gesprek met pleegzorgaanbieders over verruiming leeftijdsgrens		Afgesproken is dat de in gang gezette uitvoering en effecten van de maatregel 'pleegzorg voortaan tot 21 jaar' in 2019 geagendeerd wordt. Hiernaast werken de pleegzorgaanbieders aan een gezamenlijk plan met de gemeente om de werving van pleegouders te verbeteren, de huidige pleegouders te behouden en deze groep meer te ondersteunen. In de week van de pleegzorg (vanaf 30 oktober) wordt hieraan extra aandacht besteed. Er worden twee activiteiten voor pleegouders en kinderen georganiseerd om hen de kans te bieden elkaar te ontmoeten en te netwerken. Met de pleegzorgaanbieders wordt gesproken over het voorkomen van uithuisplaatsingen door meer vroeginterventies te plegen. Er zijn ook afspraken gemaakt om bij uithuisplaatsingen, de kans op succesvolle terugkeer in de thuissituatie te vergroten en te zorgen voor snelle plaatsing op een goede duurzame plek zodat het aantal verhuizingen zo veel mogelijk wordt beperkt.
3	Inzet jeugdbeschermingen jeugdreclassering verminderen		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Expertise inzetten van Gecertificeerde Instellingen bij vrijwillige jeugdhulp		De gemeente voert de regie op de pilot Samenwerken aan veiligheid, waarbij de Gecertificeerde Instellingen (GI) in vrijwillig kader het CJG ondersteunt en zorgt voor een goede inschatting van de veiligheidsrisico's op korte en lange termijn. Door een goede samenwerking rondom veiligheid wordt een jeugdbeschermingsmaatregelen ingezet als niet anders mogelijk is.
b	Zoveel mogelijk Haarlemse jeugdigen laten opgroeien in veilig opvoedklimaat		Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zet hier specifiek op door ouders, jeugd, professionals zoals docenten en huisartsen te ondersteunen bij vragen over opvoeden, opgroeien of ouderschap. Als dat nodig is, coördineert het CJG specialistische hulp. De ondersteuning en zorg wordt zoveel mogelijk op basis van de ondersteuningsbehoefte van de jeugdige en het gezin afgestemd. Ook is dit onderdeel van de integrale jeugdnota.
c	Ondersteunen verschillende jeugdhulp-aanbieders ter voorkomen van ontsporing en uitvallen jongeren		Vanuit het CJG wordt ondersteuning geboden aan jeugdhulp-aanbieders.

2.3 Opvang, wonen en herstel

1	Alle psychisch kwetsbare Haarlemmers zo gewoon mogelijk laten wonen met herstelondersteuning		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Meer aandacht besteden aan ontmoeting en voorlichting aan inwoners over mensen met psychische kwetsbaarheid		In de eerste helft 2019 is samen met de partners een informatiekaart gemaakt met de beschikbare meldpunten en hun bereikbaarheid. Op deze manier kunnen inwoners sneller inschatten wat ze kunnen doen bij zorgen over bijvoorbeeld mensen met psychische kwetsbaarheid.
b	Met uitvoerende partijen monitoren welke effecten versterking vroegsignalering en bemoeizorg hebben voor mensen met psychische kwetsbaarheid		Steeds meer psychisch kwetsbare Haarlemmers wonen in reguliere woonwijken. Met ambulante ondersteuning gaat dit meestal goed. Door wachtlijsten bij het FACT, krijgen inwoners niet altijd de ondersteuning die er nodig is. In samenwerking met GGD Kennemerland, Brijder, Fivoor en GGZ Ingeest/ACT+ is half 2018 de pilot bemoeizorg gestart. Op dit moment wordt de pilot geëvalueerd. Op basis van de evaluatie wordt beoordeeld of er een vervolg aangegeven wordt.
2	Zo kort mogelijk verblijf in maatschappelijke opvang en zo snel mogelijke doorstroom naar passende woonruimte		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Ervoor zorgen dat alle cliënten in de opvang een traject op maat krijgen		Alle cliënten in de opvang krijgen een traject op maat. Met ingang van 1 juni 2019 is een pilot voor anderhalf jaar gestart waarin ook de economisch daklozen een traject aangeboden krijgen. Dat houdt in dat de economisch dakloze of het economisch dakloze gezin aan een trajecthouder van de maatschappelijke opvang wordt gekoppeld. Zij stellen gezamenlijk een trajectplan op dat gericht is op (snellere) uitstroom. De verwachting is dat met inzet van trajectbegeleiding de verblijfsduur wordt verkort.
b	Alle nieuwe cliënten beschermd laten wonen en cliënten die een her-aanvraag indienen en toegewezen krijgen een hersteltraject op maat laten ontvangen		Nieuwe cliënten en cliënten met een herindicatie krijgen nu een hersteltraject op maat.
3	Veel meer cliënten beschermd wonen en maatschappelijke opvang willen en kunnen thuis zelfstandig wonen		Vanwege knelpunten bij het omzetten van intramurale woonruimte naar zelfstandige woonruimte staat de realisatie van dit doel onder druk.
a	Omzetten voorzieningen voor beschermd wonen naar zelfstandige woningen		Aanbieders van beschermd wonen geven aan dat het omzetten van intramurale woonruimte naar beschut wonen, waarin wonen en zorg gescheiden zijn, complex is. Gewezen wordt daarbij onder meer op de negatieve financiële gevolgen voor bewoners en de bestaande wachtlijsten voor beschermd wonen. Waar mogelijk worden voorbereidingen getroffen om wooneenheden om te zetten zoals overeengekomen in het beleidskader opvang, wonen en herstel.
b	Bevorderen realisatie meer woningen voor doelgroep door kleinschalige, betaalbare woningen		Door verhoging van het jaarlijks aantal contingentwoningen, het creëren van tijdelijke kamerverhuur in het centrum van Haarlem voor jongvolwassenen en de pilot 'Onder de Pannen' die in het najaar start, komt meer woonruimte voor de doelgroep beschikbaar. Bij het realiseren van de ambities uit het coalitieprogramma met betrekking tot het toevoegen van sociale huurwoningen zullen er de komende jaren grotere aantallen passende

			woningen beschikbaar komen.
c	Bevorderen realisatie voorziening voor mensen met dubbele of dervoudige diagnose		Er zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot een regionaal project DomusPlus respectievelijk een lokaal project Skaeve Huse voor bedoelde doelgroep. Er zijn selectiecriteria vastgesteld voor de inventarisatie van potentiële locaties.
4	Terugdringen aantal gevallen huiselijk geweld en kindermishandeling via duurzame veiligheid		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Via veilig thuis inzetten op goede en snelle zorg-ondersteuning ter verbetering veiligheid jeugdigen, volwassenen en ouderen		Veilig Thuis verstevigt de samenwerking met het lokale veld om te zorgen voor een inzet van de juiste zorg en ondersteuning waar nodig. Door personeelstekort zijn de wachtlijsten begin 2019 opgelopen. Er wordt gewerkt aan het inzetten van voldoende capaciteit.
b	Faciliteren vrouwenopvang		Blijf Groep zorgt voor noodopvang, crisisopvang en vervolgoopvang van slachtoffers van huiselijk geweld. De afgesproken huisvesting in IJmond is met vertraging gerealiseerd, waardoor iets minder opvang is geboden dan voorzien. Er wordt gewerkt aan ambulant aanbod ter voorkoming en als vervolg op opvang. Met regio Alkmaar en Zaanstad wordt aan een duurzaam aanbod gewerkt.
c	Stimuleren inzet tijdelijk huisverbod		Politie, Veilig Thuis, Reclassering Nederland en de gemeenten in de regio werken samen aan de passende inzet van het tijdelijk huisverbod om huiselijk geweld te stoppen en escalatie te voorkomen. Het aantal huisverboden blijft achter bij de verwachting. Door het analyseren van het proces van melding tot en met hulpverlening wordt gekeken naar mogelijke verbeteringen, die door de partners worden ingezet.

2.3 Programma 3 Werk en Inkomen

2.3.1. Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
31	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	246	n			
31	Onderbezetting Werk & Inkomen	-102	v			
32	Onderbezetting Werk & Inkomen	-238	v			
32	Bijstelling BUIG	2.215	n			
32	Bijstelling BUIG	-346	v			
32	Onderbezetting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche	-230	v			
33	Onderbezetting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche	-122	v			
33	Vrijval stelpost Schulddienstverlening	-128	v			
	Totaal neutrale wijzigingen	358	n			
	Totaal reserve wijzigingen	-40	v			
	Totaal overige wijzigingen					
	Totaal wijziging op het programma	1.613	n			

Toelichtingen

Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)

Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893). Het bedrag van € 246.000 heeft betrekking op taakmutaties en doeluitkeringen (Bonus beschut Werken + Verhoging taalniveau statushouders).

Onderbezetting Werk & Inkomen

Bij de afdeling werk en inkomen is in 2019 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom (apparaatslasten) van €340.000. De onderbesteding wordt allereerst veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor is er structureel gedurende het jaar formatieve ruimte geweest. Het duurt lang voordat de extra formatieruimte kon worden ingevuld met gekwalificeerd personeel. Dit gat is gedeeltelijk opgevuld met tijdelijke inhuur. Vandaar dat een gedeelte van de niet bestede loonsom naar het inhuurbudget wordt overgeheveld. Hiernaast wordt de gewenste caseloadverlaging bij de klantmanagers bemoeilijkt door deze situatie. Inhuur opereert nog met een hogere caseload. Ten slotte speelt dat de werving van een aantal formatieplaatsen pas kon starten nadat de Kadernota 2019 was vastgesteld.

Bijstelling BUIG

Eind april 2019 is het 'nader voorlopige budget BUIG 2019' door het ministerie SZW gepubliceerd. Het macrobudget BUIG is naar beneden bijgesteld, waardoor het BUIG-budget voor Haarlem in 2019 ruim € 1,9 miljoen lager uitvalt dan geraamd. De definitieve beschikking 2019 wordt eind september ontvangen. Pas op dat moment is er volledige zekerheid over de het werkelijke BUIG-budget 2019 (baten).

Daarnaast wordt de begroting 2019 onderdelen bijgesteld. De geraamde dotatie uit de algemene reserve wordt bijgesteld en door de versterking van het klantmanagement worden minder vorderingen opgelegd; doordat klanten eerder en vaker worden gesproken, is er minder sprake van

onterechte verstrekkingen. De geraamde baten worden hierdoor echter niet volledig gerealiseerd, in totaal een incidenteel nadeel van € 0,4 miljoen. Tenslotte zijn de geraamde lasten BUIG en Bbz op een aantal posten bijgesteld, een voordeel van € 0,346 miljoen. Per saldo leiden de bijstellingen BUIG in 2019 tot een nadeel van bijna € 1,9 miljoen.

Onderbezetting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche

Bij de afdeling Schulden Minima en Sociale Recherche is in 2019 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom (apparaatslasten) van € 352.000. De onderbesteding wordt met name veroorzaakt doordat de werving van een aantal formatieplaatsen pas kon starten nadat de Kadernota 2019 was vastgesteld. Daarnaast is er door de krapte op de arbeidsmarkt gedurende de eerste helft van het jaar lichte onderbezetting geweest.

Vrijval stelpost Schulddienstverlening

Vanuit de Meicirulaire 2018 is budget beschikbaar gesteld ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldbeleid, zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening. De besteding van deze extra toegekende middelen vroeg om nadere uitwerking waardoor het toegekende budget voor 2018 is overgeheveld en toegevoegd aan het budget voor 2019, waardoor in dat jaar het budget meer dan verdubbelde. Niet alle beschikbare gelden zijn dit jaar nodig, dit leidt tot een voordeel van €128.000 in 2019. Dit komt mede door extra beschikbaar gestelde middelen aanpak schulden en granieten bestand uit het coalitieakkoord.

2.3.2 Beleidsrealisatie

3 Werk inkomen en schulden		Toelichting
3.1 Werk		
1	Werkzoekenden zonder afstand tot de arbeidsmarkt hebben betaald werk	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Spreken alle bijstandsgerechtigden om afstand tot arbeidsmarkt te bepalen	Alle uitkeringsgerechtigden worden gesproken tijdens een klantbeeldgesprek waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt wordt bepaald en de re-integratiemogelijkheden in kaart worden gebracht.
b	Ondersteunen en stimuleren alle bijstandsgerechtigden zonder afstand tot arbeidsmarkt en hen aanmelden bij uitzendbureaus voor directe bemiddeling werk	Uitkeringsgerechtigden en nieuwe klanten zonder afstand tot de arbeidsmarkt worden gesproken en zo nodig aangemeld bij uitzendbureaus voor directe bemiddeling naar werk.
2	Werken aan re-integratie werkzoekenden met overbrugbare afstand arbeidsmarkt	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Periodiek spreken bijstandsgerechtigden om plan van aanpak te monitoren en bij te stellen	Alle Uitkeringsgerechtigden worden op regelmatige basis gesproken over het plan van aanpak re-integratie.
b	Ondersteuning, bemiddeling en werkfit maken bijstandsgerechtigden	De gemeente zorgt in samenwerking met re-integratiepartij Pasmach voor re-integratietrajecten op maat voor de doelgroep met een overbrugbare afstand. Deze doelgroep heeft vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en intensieve en langdurige begeleiding nodig om te kunnen uitstromen naar betaald werk.
c	Ondersteuning, bemiddelen en werkfit maken specifieke doelgroepen	De gemeente zorgt in samenwerking met re-integratiepartners voor re-integratietrajecten voor specifieke doelgroepen zoals statushouders, jongeren

en 50 plussers.

3	Uitkeringsgerechtigden met onoverbrugbare afstand arbeidsmarkt laten participeren	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Periodiek spreken bijstandsgerechtigden om het plan van aanpak te monitoren en waar nodig bij te stellen	😊	Uitkeringsgerechtigden worden gesproken en in overleg met hen, biedt de gemeente een participatievoorziening op maat, afgestemd op de mogelijkheden en talenten.
b	Inzetten op participatie op maat	😊	De gemeente zorgt in samenwerking met de partners in de stad voor participatie op maat. In overleg met de uitkeringsgerechtigde wordt een passende voorziening gezocht zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding. Veel maar nog niet alle uitkeringsgerechtigden met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt participeren.
4	Mensen met een arbeidsbeperking hebben betaald werk	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Zorgen voor continuïteit sociale werkvoorziening huidige groep SWers die daar werkzaam zijn	😊	De continuïteit voor de huidige groep mensen in de sociale werkvoorziening wordt gewaarborgd en deze doelgroep behoudt zijn werkplek bij werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland (paswerk)
b	Zorgen aanbod beschut werk voor mensen met beschut werk indicatie	😊	Voor de nieuwe doelgroep met een indicatie Beschut werk zorgt de gemeente voor werkplekken in een beschutte werkomgeving (Beschut werkplek). Door intensieve samenwerking met het UWV (geeft de indicatie Beschut werk af) worden op termijn nog meer succesvolle plaatsingen verwacht. Het huidige aantal plaatsingen (23) is nog niet gelijk aan de doelstelling (52). Dat heeft te maken met het aantal kandidaten dat in aanmerking komt voor Beschut werk.
c	Zoveel mogelijk garantiebanen invullen bij reguliere werkgevers	😊	De gemeenten en het UWV in de arbeidsmarktregio plaatsen in samenwerking met re-integratiepartners en het Werkgeversservicepunt mensen met een arbeidsbeperking op een baan bij een reguliere werkgever.
3.2 Inkomen			
1	Tijdelijke inkomensondersteuning aanbieden als Haarlemmers niet op andere wijze in levensonderhoud kunnen voorzien	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Tijdig verlenen inkomensondersteuning aan Haarlemmers die hiervoor in aanmerking komen	😊	De inkomensondersteuning wordt tijdig en rechtmatig verstrekt.
b	Nader onderzoek verrichten naar dossiers met verhoogd frauderisico	😊	Alle aanvragen voor een bijstandsuitkering worden gescreend op fraudesignalen. Het digitaliseren van de fraudescorekaart wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2019 gerealiseerd.
c	Integraal handhaven als onderdeel binnen gehele proces van dienstverlening	😊	Er wordt integraal en met zorg gehandhaafd.
d	Beëindigen en terugvorderen onrechtmatig verstrekte uitkeringen	😊	Onrechtmatig verstrekte uitkeringen worden beëindigd en teruggevorderd.
2	Zelfstandigheid en participatie Haarlemmers met minimuminkomen vergroten	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Tijdig en rechtmatig verstrekken bijzondere bijstand	😊	Het lukt steeds beter om minima die aanvullende inkomensondersteuning nodig hebben te bereiken. Dit

			betekent een groei van het aantal vragen waardoor de afhandelingstermijn van de aanvraag iets langer duurt dan de termijn waar de gemeente naar streeft. De gemeente heeft als doel de aanvragen bijzondere bijstand af te handelen binnen de termijn van acht weken. De aanvragen worden op dit moment binnen acht tot tien weken afgehandeld. Door het inzetten van extra capaciteit op dit proces wordt gewerkt aan het terugbrengen van deze termijn naar acht weken.
b	Verruimen inkomensgrens minimaregelingen naar 120%	😊	In beleid en uitvoering volledig gerealiseerd en zo voorbereid dat inwoners met inkomen tussen 115-120% die zich meldden, al vanaf 2019 konden deelnemen aan de gemeentelijke zorgpolis.
c	Bereiken doelgroep door laagdrempelige en toegankelijke informatie in samenwerking met partners	😊	De doelgroep is beter bereikt door verbetering van de externe communicatie. De website is aangepast en er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van social media.
d	Bijdragen aan gezondheid mensen door aanbieden collectieve zorgverzekering voor minima zonder eigen risico	😊	Het aantal deelnemers aan de gemeentelijke zorgpolis in 2019 is met 29% gestegen. Van de HaarlemPas-houders maakt 42% hier nu gebruik van, waaronder 1.400 kinderen.

3.3 Schulden

1	Duurzame financiële zelfredzaamheid van Haarlemmers met schulden wordt vergroot	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Zorgen voor drempelloze toegang schulddienstverlening	😊	Een Haarlemmer met geldzorgen kan om hulp vragen bij sociaal wijkteam, via partners in de stad, door te bellen met Schulddienstverlening of via de website. Binnen twee weken krijgt de aanvrager een gesprek met een consulent. Desgewenst thuis, in de wijk of bij de gemeente op kantoor.
b	Gesprekken voeren met mensen over schuldenproblematiek en maatwerk bieden in aanvraagproces	😊	Op basis van het eerste gesprek over de geldzorgen en/of schulden volgt verdere passende begeleiding en advies.
c	023 Steunfonds inzetten bij schulden die toegang schulddienstverlening belemmeren	😊	Om te voorkomen dat het starten van reguliere schuldbemiddeling wordt belemmerd door een specifieke schuld, wordt deze door de gemeente afgekocht en wordt een leenovereenkomst met de klant gesloten.
d	Budgetondersteuning op maat aan Haarlemmers bieden	😊	De budgetcoaches zijn nu vast onderdeel van de schulddienstverlening en werken o.a. nauw samen met de klantmanagers om bijstandsgerechtigden te ondersteunen in hun financiën. Er is een Arabisch sprekende budgetcoach aangesteld.
2	Voorkomen schulden bij Haarlemmers en voorkomen nieuwe schulden bij oud cliënten schulddienstverleningstraject	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Preventie met voorlichtingsbijeenkomsten voor risicogroepen	😊	Voorlichtingsbijeenkomsten worden gegeven. Er zijn specifieke cursussen voor jongeren in schulden en statushouders.
b	Aanbieden cursus 'Grip op geld'	😊	Deze cursus wordt maandelijks gegeven aan klanten die in een reguliere schulddienstverlening zitten en aan Haarlemmers die zich daarvoor aanmelden. Deze cursus wordt ook in het Arabisch gegeven.
c	Bereiken Haarlemmers met geldzorgen via sociaal wijkteams en ketenpartners	😊	Veel gesprekken van de sociaal wijkteams met Haarlemmers gaan over de financiën en Haarlemmers weten de wijkteams hiervoor beter te vinden. Partners in de stad zijn op de hoogte van de uitgebreide

d Drie en zes maanden na afloop van een geslaagd schuldregelingstraject contact opnemen met cliënten voor verlenen nazorg

dienstverlening van de gemeente ook als inwoners beginnende schulden hebben.

Door de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld vanuit het Coalitieakkoord is Budgetondersteuning op Maat structureel ingebed waardoor nazorg wordt geleverd door budgetcoaches.

2.4 Programma 4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing

2.4.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
41	Correctie uren Omgevingsbeleid	358 n				
42	Uitruilen lasten IP en exploitatie	665 n	1.072 n			
42	Vooruitbetaling Patronaat	-198 v	26 n	26 n	26 n	26 n
	Totaal neutrale wijzigingen	-1.220 v	-1.071 v	-1.086 v	-1.096 v	-1.145 v
	Totaal reserve wijzigingen					
	Totaal overige wijzigingen	33 n	33 n	33 n	33 n	33 n
	Totaal wijziging op het programma	-362 v	60 n	-1.027 v	-1.037 v	-1.086 v

Toelichtingen

Correctie uren Omgevingsbeleid

In de kostenverdeling 2019 is van afdeling OMB ten onrechte € 358.000 begroot als te dekken vanuit VAT/VTU in projecten. Deze werknemers werken niet aan projecten maar aan Ruimtelijk Beleid algemeen. Deze kosten zouden daarom moeten worden doorbelast naar dit product.

Uitruilen lasten Investeringsplan en exploitatie

In de Kadernota 2019 heeft de raad besloten om op twee onderwerpen (de investeringen in levensduurverlengend onderhoud aan gemeentelijk vastgoed en de investeringen in cultuurpodia) een uitruil te maken tussen het Investeringsplan en de begroting (pagina 54, besluitpunt 4 en 5). Dit om in lijn te blijven met de spelregels uit de gemeentelijke nota activabeleid. Voor levensduur verlengende investeringen aan gemeentelijk vastgoed wordt twee keer € 500.000 opgenomen in het Investeringsplan waarbij dit bedrag in mindering wordt gebracht op de exploitatiebegroting. Voor niet-activeerbare kosten van cultuurpodia wordt € 1,7 miljoen uit het investeringsplan geschrapt, dit wordt toegevoegd aan de exploitatiebegroting.

Vooruitbetaling Patronaat

In 2012 is ten behoeve van de verbouwing van de kleine zaal en van het café tot derde podium een rendabel krediet van € 320.000 beschikbaar gesteld (2011/500472). De lasten hiervan voor de gemeente worden jaarlijks in mindering gebracht op de subsidie aan het Patronaat. Eerder is met het Patronaat afgesproken dat zij mogen vooruitbetalen zodra de hoogte van de liquide middelen dat toelaat. Voordeel voor het Patronaat is daarmee dat de jaarlijkse subsidiekorting kan vervallen. Het bestuur van het Patronaat verzoekt om in 2019 een bedrag van € 224.000 te mogen vooruitbetalen. Dit leidt voor de gemeentebegroting tot een eenmalig voordeel in 2019 van € 224.000 en een structureel nadeel van € 26.000 doordat de subsidiebijdrage van het Patronaat niet langer wordt verlaagd.

2.4.2 Beleidsrealisatie

4	Duurzame stedelijke vernieuwing	Toelichting
4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling		
1	Hoogwaardiger stedelijke omgeving zodat aantrekkelijkheid Haarlem behouden blijft	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel deels gerealiseerd wordt.
a	Inzetten om 10.000 woningen toe te voegen, mits bijdrage kwalitatieve en duurzame stedelijke ontwikkeling	De woningbouwproductie in 2019 bedraagt naar verwachting bijna 600, dat is meer dan in het voorgaande jaar. Het betreft vooral nieuwbouwprojecten die zijn gestart in de vorige collegeperiode zodat de ambities van het huidige college hierin nog niet zijn meegenomen. Gelet op wat we nu weten over concrete planprojecten, lijkt er voor de komende periode sprake te zijn van een stagnatie. Het college zet in op aanvullende maatregelen om de woningbouwproductie op peil te houden.
b	Investeren in gezonde en mooie leefomgeving met toekomstwaarde	Voor heel Haarlem is gestart met de omgevingsvisie. Voor de ontwikkelzones in de stad zijn nu de visies in de maak of vastgesteld. In de visies vinden naast de bouwopgave ook de opgaven voor een gezonde mooie leefomgeving met toekomstwaarde een plek.
c	Samen met stad werken aan Omgevingsvisie en Omgevingsplan	Met de nota 'Huidige stand van zaken de implementatie Omgevingswet in Haarlem' (2019/39992) is de raad in mei 2019 geïnformeerd. Voor de Omgevingsvisie als geheel wordt een eigen participatietraject voorbereid (najaar 2019). Door prioriteit te leggen bij de ontwikkelzones is dit enigszins vertraagd. Voor de participatie bij het maken van een omgevingsplan loopt een pilot in het gebied Spaarnesprong
d	Investeren en kansen benutten erfgoed	Uitbreiding van de formatie wordt ingezet voor het wegwerken van achterstanden en het opzetten van een cultuurhistorische en archeologische waardenkaart, bouwhistorische kennis en een inventarisatie van erfgoed uit de wederopbouwperiode. Gelet op de werkdruk staat de uitvoering van wettelijke taken onder druk en blijven kansen voor erfgoed in relatie tot nieuwe opgaven onderbenut.
2	Meer en beter aanbod van woningen	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt.
a	Uitvoeren regionaal actieprogramma Wonen	Binnen de regio ZKL/IJmond zijn de afspraken over de omvang en differentiatie van het woningbouwprogramma geactualiseerd, en zijn de woningbouwlocaties vastgesteld. De monitor woningbouwlocaties wordt verbeterd, en via samenwerkingstafels voor een aantal ontwikkelzones wordt ingezet op realisatie van het gewenste woningbouwprogramma. Met behulp van de expertteam woningbouw wordt naar verbetering van het planproces gekeken.
b	Maken prestatieafspraken met huurdersorganisaties en woningcorporaties	De prestatieafspraken voor 2019 met de drie Haarlemse corporaties zijn in uitvoering en er worden nieuwe afspraken voor 2020 voorbereid. In maart heeft het college daarnaast prestatieafspraken met Woonzorgnederland vastgesteld

c	Versterken grip op woningmarkt	😊	De instrumenten opgenomen in de eind december 2018 vastgestelde Nota kaders en instrumenten sociale huur en middensegment worden ingezet en uitgewerkt. In juli is de concept-doelgroepenverordening in de inspraak gegaan. De mogelijkheden van antispeculatiebeding en verplichting tot zelfbewoning worden in 2e helft van 2019 met de raad besproken. De gemeenteraad heeft een aanpassing van de huisvestingsverordening vastgesteld waardoor er sinds 1 mei regels en voorwaarden gelden voor het verbouwen van een woning tot meerdere appartementen, het omzetten naar onzelfstandige eenheden en tijdelijke vakantieverblijf.
d	Zorg dragen voor huisvesting bijzondere groepen	😐	De mogelijkheden voor het toevoegen van extra woningen voor uitstroom BW en MO zijn beperkt gebleken. In het Rozenprieel is een pilot gestart waarbij voor een aantal woningen onderwijzend personeel voorrang heeft
3	Een duurzaam Haarlem	😊	De geplande activiteiten lopen op grote lijnen op schema. De ontwikkelingen op het thema duurzaamheid gaan snel. Dit vraagt om een adaptieve aanpak om hierop in te kunnen springen.
a	Sluiten lokaal klimaatakkoord	😊	Het Haarlems Klimaatakkoord is gelanceerd, het is een groeiakkoord, wat betekent dat er in de loop van de tijd nieuwe afspraken worden toegevoegd.
b	Regie voeren (sociale) energietransitie en warmtevisie ontwikkelen	😊	Energiecoaches waren een succes, in het najaar wordt het project regiobreed uitgerold. Kaderstellende besluitvorming voor de warmtevisie loopt op schema: Energiestrategie en bronnenkaart zijn vastgesteld, nota's governance, betaalbaarheid en startdocument transitievisie warmte zijn in voorbereiding.
c	Samen met inwoners en bedrijven verder werken aan circulaire stad	😊	De circulaire ontwikkeling van bedrijventerrein de Waarderpolder (C-District) ligt op koers. Bedrijven zijn gaan samenwerken rond het thema circulair in de Vereniging Circulair Kennemerland, de duocontainers zijn uitgerold over de stad en worden goed gebruikt en de samenwerking tussen de gemeente haar verbonden partijen is geïntensiveerd op duurzaamheid en circulariteit.
d	Vorbereiden opvangen extreme klimaateffecten via programma klimaatadaptatie	😊	Dit jaar worden nog aanvullende onderzoeken uitgevoerd naar bijvoorbeeld onze vitale en kwetsbare functies.
4.2 Economie, toerisme en cultuur			
1	Concurrerend ondernemingsklimaat ten opzichte van andere gemeenten	😐	De versterking van de woon-werkbalans door ruimte te geven aan nieuwe banen is nodig bij een groeiend aantal inwoners. Het onderzoek naar de toekomst van de Waarderpolder is gestart. In najaar start de participatie van de economische visie Haarlem.
a	Faciliteren van banen- en bedrijvengroei in zakelijke dienstverlening, toerisme, MKB en start-ups	😊	Er is een grote banengroei in 2018 gerealiseerd (zie economische monitor Haarlem). De verwachting is dat deze trend in 2019 in een wat lager tempo doorzet.
b	Participeren in regionale MRA verband en onderhouden contact met onderwijs en bedrijfsleven	😊	De gemeente is actief lid van het MRA-platform Economie en organiseert regelmatig bijeenkomsten voor en met bedrijfsleven en onderwijs, Dit gebeurt ook in samenwerking met het WerkgeversServicePunt.

c	Attenderen en helpen bedrijven bij vinden subsidiemogelijkheden in MRA en Europa	☹️	De gemeente attendeert via verschillende kanalen en op relevante momenten bedrijven op de diverse subsidie-mogelijkheden die Rijk en provincie beschikbaar stellen. Het subsidieaanvraagproces vraagt tijd en energie van bedrijven en dat is bij deze bedrijven niet altijd voldoende beschikbaar.
2	Hoogwaardig toeristisch bezoek aantrekken	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Regionale samenwerking binnen MRA om aantal bezoekers en overnachtingen komende jaren te laten toenemen	😊	De MRA-Campagne Haarlem Viert cultuur in samenwerking met Amsterdam Marketing en Haarlem Marketing is succesvol verlopen met groei van het aantal bezoekers en overnachtingen (zie economische monitor Haarlem).
b	Partner blijven in project Amsterdam Bezoeken Holland Zien	😊	Met de ABHZ campagne lukt het om internationale bezoekers die in Amsterdam verblijven, voor een dagbezoek aan Haarlem te interesseren
c	Bijdragen vernieuwing en verduurzaming kwaliteits-evenementen via subsidie- en vergunningverlening	😊	Er zijn zogenaamde 'hardcups' (herbruikbare bekertjes) aangeschaft die door evenementenorganisatoren kunnen worden gebruikt
3	Gevarieerder aanbod van cultuur in Haarlem	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Stimuleren kruisbestuiving cultuurinstellingen onderling door versterken samenwerking kleine en grote instellingen	😊	Grote en kleine organisaties organiseren zich en zoeken elkaar meer op, met Haarlem viert Cultuur als recent voorbeeld. Samenwerking van grote en kleine instellingen op specifieke thema's is opgestart.
b	Subsidieren culturele projecten via toekenningen uit Cultuurstimuleringsfonds	😊	In de eerste twee aanvraagronde van 2019 werden 90 subsidieaanvragen ingediend, waarvan er 52 zijn gehonoreerd. In het najaar is er nog een laatste aanvraagronde.
c	Stimuleren cultuurparticipatie specifieke doelgroepen	😊	Op 10 mei organiseerden Hart en de gemeente Haarlem de manifestatie Haarlems Goud. Een middag in het teken van sociaal-culturele projecten voor ouderen en het versterken van de samenwerking tussen cultuur en welzijn. Het netwerk is verder versterkt en hierdoor zal cultuurparticipatie van de doelgroep worden vergroot.
4.3 Grondexploitaties			
1	Benutten van de strategische inzet van het instrument grondexploitatie	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt.
a	Stimuleren gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door hiervoor locaties te verkopen	☹️	Niet alle geraamde verkopen voor 2019 vinden plaats. De vertraging is vooral gelegen in de woningbouwprojecten. De oorzaken lopen uiteen, maar heeft te maken met de complexiteit van de woningbouwontwikkelingen. De verkoop van bedrijfsground in 2019 verloopt conform verwachting.
b	Realiseren gemeentelijke doelstellingen die ruimtelijk vertaald kunnen worden, maar geen optie bieden langs publiekrechtelijke weg	😊	De lopende grondexploitaties worden ingezet om ruimtelijke doelstellingen te realiseren.

- c   Ondersteunen nieuwe samenwerkingsverbanden

Bij vaststelling van de nota Grondbeleid 2018 e.v. heeft Haarlem de voorkeur gegeven aan de actieve regierol. Dit is een rol waarin zij actief op zoek gaat naar partijen die invulling willen geven aan de door de gemeente gestelde kaders. Vanuit deze rol zullen nieuwe samenwerkingsverbanden worden aangegaan. Als de gemeente kiest voor een actieve productierol dan wordt een grondexploitatie geopend.

2.5 Programma 5 Beheer en Onderhoud

2.5.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
51	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	30 n				
51	Vrijval POW budget 2019 en herstel schade bruggen	-504 v				
52	Aanpassen begroting Parkeren	93 n	458 n	337 n	337 n	337 n
52	Beëindiging huurcontract parkeergarage Stationsplein	-37 v	-142 v	-142 v	-142 v	-142 v
52	Oprichten tweede fietsdepot	116 n	59 n	59 n	59 n	59 n
53	Diverse aanpassingen huur 2019 en verder	-274 v	-187 v	-187 v	-187 v	-187 v
53	Maaltijdvergoeding	11 n				
53	Uitruilen lasten IP en exploitatie			-500 v	-500 v	
	Totaal neutrale wijzigingen	-1.494 v	-1.809 v	-1.795 v	-1.785 v	-1.660 v
	Totaal reserve wijzigingen	-4 v	-11 v	-11 v	-11 v	-11 v
	Totaal overige wijzigingen	-252 v	-233 v	-233 v	-233 v	-233 v
	Totaal wijziging op het programma	-2.315 v	-1.865 v	-2.472 v	-2.462 v	-1.837 v

Toelichtingen

Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)

Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893). Het bedrag van € 30.000 heeft betrekking op taakmutaties en doeluitkeringen (Suppletie-uitkering bommenregeling).

Vrijval POW budget 2019 en herstel schade bruggen

Een deel van het geplande Groot Onderhoud wordt niet in 2019 uitgevoerd. Het voordeel van € 504.000 inclusief wegwerken van de taakstelling op de Aziweg vloeit terug naar de algemene middelen. Zoals in de vergadering van commissie Beheer van 14 maart 2019 toegelicht, is er schade aan de Waarderbrug en Catherijnebrug. Voor het herstellen van de schade, het groot onderhoud en maatregelen risico-inventarisatie worden middels deze wijziging middelen beschikbaar gesteld.

Aanpassen begroting Parkeren

De parkeerbaten zijn nader geanalyseerd en geven een gunstig beeld. Dit is o.a. het gevolg van parkeren op zondag en uitbreiding van reguleringstijden. Daarnaast is zichtbaar dat vergunning minder opleveren en dat er meer inkomsten uit straatparkeren zijn. De stationspleingarage is sinds mei 2019 niet meer in gebruik en de mutaties voor de financiële vertaling aan lasten en baten kant zijn verwerkt. Naast een gunstig beeld op de parkeerinkomsten zijn er ook hogere beheerlasten. Er is meer pin- en mobielbetaling en ook de hogere personeelslasten als gevolg van de uitbreiding van het parkeren op zondag en reguleringstijden zijn verwerkt. Het effect van de gunstige baten, opheffen stationsgarage verwerken en beheerlasten verhogen, resulteert in een verlaging van het begrote resultaat van € 93.000 in 2019, €458.000 in 2020 en structureel € 337.000

vanaf 2021. Voor de ontwikkeling en beheer van de parkeer applicatie is structureel € 65.000 benodigd, dit is verantwoord op programma 7.

Beëindiging huurcontract parkeergarage Stationsplein

De huurovereenkomst van de parkeergarage aan het Stationsplein (Lange Herenstraat 9-11) is per 15 mei 2019 beëindigd. De huurlasten zijn per deze datum komen te vervallen. Daarnaast is o.a. in de overeenkomst meegenomen dat de aanwezige materiële vaste activa van de gemeente overgedragen wordt, waar tegenover het achterstallige onderhoud niet ten laste van de gemeente zal worden gebracht. Structureel leidt dit tot een voordeel van € 142.000.

Oprichten tweede fietsdepot

Met besluit 2018/488916 heeft het college besloten tot oprichting van een tweede fietsdepot bij het station. Met dit besluit geeft het college invulling aan de motie Fietsdepot in de fietskelder en de hieraan verbonden toezegging. Bij de Voortgangsrapportage 2019 is een begrotingswijziging doorgevoerd welke naar nu blijkt onvolledig is geweest, dit wordt nu gecorrigeerd. Het effect van de lasten over 2018 betreffen eenmalig een nadeel van € 56.808. De juiste boeking van de lasten van het fietsdepot betekenen structureel een nadeel van ca. € 60.000 euro. In 2018 is er minder gehandhaafd en beter gestald, waardoor er minder fietsen zijn weggehaald (minder baten), deze trend van beter stallen van fietsen is structureel.

Diverse aanpassingen huur 2019 en verder

De actualisatie van de huurbaten zijn binnen Vastgoed geanalyseerd. Voor diverse panden is de huur beëindigd i.v.m. herontwikkeling of verkoop. Daarnaast zijn panden opnieuw in de verhuur gegaan na verbouwing en wordt de huur aangepast naar een kostprijsdekkende huur. Het resultaat is dat er diverse incidentele baten worden gerealiseerd en afgeraamd (per saldo, een voordeel in 2019 van € 274.000), maar ook structurele baten voor een bedrag van €187.000 zijn te zien. Het betreft o.a. de onderstaande panden:

- Klein Heiligland 84; contract met terugwerkende kracht getekend
- Bijvoetstraat 5; gebruiksovereenkomst omgezet in huurovereenkomst
- Magdalenahof 2; nieuwe verhuring na verbouwing
- Kleine Houtstraat 70; nieuwe verhuur na sanering- Schreveliusstraat 27; contract met terugwerkende kracht getekend. Structurele huur was al gemeld.
- Verweijhal; huurkorting in verband met gebruiksbeperking
- Spijkerboorpad 4; beëindiging huur.

Maaltijdvergoeding

De huidige maaltijdregeling is niet op de juiste wijze toegepast. Hierdoor is aan een aantal medewerkers aanspraak op vergoeding onthouden. De medewerkers die dit betreffen wordt een voorstel gedaan voor compensatie. De financiële gevolgen van deze compensatie kunnen niet opgevangen worden in de huidige personeelsbegroting. Voor programma 5 betreft dit een nadeel van € 11.000.

Uitruilen lasten Investeringsplan en exploitatie

In de Kadernota 2019 heeft de raad besloten om op twee onderwerpen (de investeringen in levensduurverlengend onderhoud aan gemeentelijk vastgoed en de investeringen in cultuurpodia) een uitruil te maken tussen het Investeringsplan en de begroting (pagina 54, besluitpunt 4 en 5). Dit om in lijn te blijven met de spelregels uit de gemeentelijke nota activabeleid. Voor levensduur verlengende investeringen aan gemeentelijk vastgoed wordt twee keer € 500.000 opgenomen in het Investeringsplan waarbij dit bedrag in mindering wordt gebracht op de exploitatiebegroting. Voor niet-activeerbare kosten van cultuurpodia wordt € 1,7 miljoen uit het investeringsplan geschrapt, dit wordt toegevoegd aan de exploitatiebegroting.

2.5.2 Beleidsrealisatie

5 Beheer en onderhoud

Toelichting

5.1 Openbare ruimte en mobiliteit

1 Stimuleren meer duurzame mobiliteit

Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt wanneer verwachting is dat doel gerealiseerd wordt.

a Verbeteren regionale fietsroutes en uitbreiden fietsnetwerk

De projecten uit de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) die gerelateerd zijn aan regionale fietsroutes zijn opgestart. Het fietsnetwerk is daarmee nog niet uitgebreid.

b Verbeteren kwaliteit OV

Vanuit de OV-investeringsagenda wordt de Rustenburgerlaan aangepast. Het voorlopig ontwerp is bijna rond. Daarnaast worden de haltes op hoogte gebracht zodat ze voldoen aan de landelijke richtlijnen.

c Uitbreiden aantal elektrische laadpalen in openbare ruimte

Het project 'Uitbreiden elektrische laadpalen' loopt op schema en de achterstand wordt ingelopen. Er zijn circa 100 laadpalen aangevraagd bij de leverancier die naar verwachting voor eind van dit jaar geplaatst zijn. In 2019 komt een strategie voor het omgaan met de toekomstige snelle ontwikkeling van elektrisch rijden en de daarvoor benodigde laadinfrastructuur. Daaruit volgt ook beleid voor laden in de openbare ruimte.

d Duurzame mobiliteitsmaatregelen

Een studie naar pakketten van innovatieve mobiliteitsconcepten voor ontwikkelzones met CO2 reductie effecten voor nieuwbouwlocaties is klaar in 2019.

2 Betere verkeersveiligheid van gemeentelijke wegen

Gezien de prestaties bij dit doel nog niet volledig gerealiseerd worden geldt dit ook voor het doel als geheel.

a Actualiseren van verkeersveiligheidsbeleid, zodat beter kan worden ingespeeld op huidige ontwikkelingen om ongevallen te voorkomen

Het verkeersbeleid wordt opgesteld en is naar verwachting eind 2019 ver gevorderd. Het maatregelenpakket dat hierbij hoort is in 2019 nog niet gereed.

b Verbeteren verkeersveiligheid bij lopende projecten

Bij lopende projecten wordt verkeersveiligheid meegenomen als 1 van de standaard onderdelen waar rekening mee gehouden wordt.

3 Openbare ruimte is groen, schoon, veilig en klimaatbestendig

Gezien de prestaties bij dit doel nog niet volledig gerealiseerd worden geldt dit ook voor het doel als geheel.

a Stimuleren en realiseren meer groen in stad

De maatregelen die in de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) uitvoeringsprogramma 2019 staan worden uitgevoerd. Hierin staan ook maatregelen voor het realiseren van meer groen en het stimuleren van bewonersinitiatieven. In de wijken Centrum en Leidsebuurt is onderzocht waar meer bomen kunnen worden geplant Dit project wordt in het najaar uitgevoerd.

b	Regie voeren onderhoud regulier onderhoud	☹️	Zowel dagelijks als groot onderhoud wordt uitgevoerd en hiervoor heeft de gemeente contracten. Hier wordt regie op gevoerd.
c	Uitvoeren groot onderhoud vervangingsprojecten	☹️	In de eerste helft van het jaar zijn er minder onderhoudsprojecten opgestart doordat er uitloop van projecten uit 2018 was. Voor de 2de helft 2019 wordt de voorbereiding en indien mogelijk ook de uitvoering van een groot aantal onderhoudswerken opgestart.
d	Bestrijden zwerfafval met zwerfafvalvergoeding	☹️	Momenteel wordt hard gewerkt aan een meer structurele aanpak. Hiervoor wordt een beleidsplan Schoon opgesteld. Tussentijds worden (quick wins) activiteiten opgepakt, zoals de aanpak van hotspots en door het geven van voorlichting, met name op scholen.
4	Duurzame inzameling van huishoudelijk afval	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt' wanneer verwachting is dat doel gerealiseerd wordt.
a	Verdere implementatie Strategisch Plan Afvalscheiding	😊	In 2019 zijn de laatste duocontainers uitgeleverd. De overige maatregelen liggen op schema.
b	Vorzieningenniveau voor gescheiden aanbieden grondstoffen op orde krijgen	😊	In het strategisch plan afvalscheiding (SPA) zijn een aantal maatregelen voorgesteld voor afvalscheiding. Deze maatregelen worden conform schema geïmplementeerd.
c	Maatregelen uitvoeren voor hoogbouw en laagbouw voor zeven wijken	😊	In 2018 zijn er zes hoogbouwwijken voorzien van containers. In 2019 komen hier nog vijf wijken bij. De overige wijken gaan volgens schema in 2020 en 2021.
5.2 Parkeren			
1	Voldoende fietsparkeervoorzieningen bij OV-knooppunten en in de binnenstad	☹️	Gezien de prestaties bij dit doel nog niet volledig gerealiseerd worden geldt dit ook voor het doel als geheel.
a	Extra fietsparkeerplekken realiseren in de binnenstad	☹️	De openbare ruimte en met name in de binnenstad is behoorlijk vol. De richtinggevende uitspraken die in oktober aan de commissie worden voorgelegd bepalen of fietsen inpandig/ondergronds worden gestald of op het maaiveld ten kosten van ruimtelijke kwaliteit.
b	Extra fietsparkeerplaatsen realiseren bij haltes van Hoogwaardig Openbaar Vervoer	☹️	Er worden voor 2019 geen extra fietsrekken voorzien. In 2018 zijn een aantal fietsenrekken besteld die in 2019 worden geplaatst. Verdere uitbreiding vraagt om keuzes in ruimte.
c	Het concept NS Fietscarré in overleg verder uitwerken met betrokken partijen	😊	De fietscarré is eind van het jaar beschikbaar.
d	Deltaplan Fiets	☹️	Het Delta plan fiets wordt opgesteld en in oktober worden een aantal richting gevende uitspraken aan de commissie Ontwikkeling voorgelegd die van invloed zijn op de realisatie van meer plekken.
2	Goede parkeervoorzieningen auto's in en rond binnenstad en minder parkeerverlast in woonwijken	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt' wanneer verwachting is dat doel gerealiseerd wordt.
a	Analyseren parkeersituatie op straat en in garages	😊	De parkeerdruk op straat wordt periodiek gemeten. Ook de bezoekersgraad in het betaald parkeren gebied is gemeten.

b	Verdere uitvoering aan vastgestelde maatregelen 'Moderniseren Parkeren'		Niet alle maatregelen uit Moderniseren Parkeren zijn ingevoerd. De (positieve) effecten van de maatregelen zijn dus nog niet allemaal te meten. Pas als alle maatregelen ingevoerd zijn kan het totale effect bepaald worden. De overige maatregelen worden in 2019 en 2020 opgepakt en de uitwerking wordt waar nodig voorgelegd aan de commissie en/of gemeenteraad.
c	Faciliteren en stimuleren gebruik deelauto's		Er worden richtlijnen op gesteld zodat duidelijk is op welke manier de gemeente deelauto's kan stimuleren en waarbij er samenhang in beleidsregels m.b.t. parkeernormen wordt betracht.

5.3 Overige beheertaken

1	Hogere waardering van varende bezoekers voor kwaliteit van Haarlemse waterwegen		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt' wanneer verwachting is dat doel gerealiseerd wordt.
a	Uitvoeren Ambitiekaart Haarlemse Wateren		De maatregelen worden uitgevoerd die passen bij het budget dat ter beschikking is gesteld.
b	Elektrisch varen faciliteren middels laadpalen langs oevers		Er zijn elektrische laadpalen geplaatst die opladen vanaf het water mogelijk maken. Weten we hoe veel laadpunten er waren en hoeveel er zijn bijgeplaatst?
c	Brugmanagementsysteem implementeren		Het brugmanagementsysteem is geïmplementeerd.
2	Betere kennis van klimaat- en duurzaamheidsproblematiek		Vrijwel 100% van de Haarlemse basisscholen maakt gebruik van het aanbod van Natuur- en Milieueducatie, dit door middel van lesmaterialen, lessen, gebruik van schooltuinen of bezoek aan locaties. Hierdoor doen vrijwel alle basisschoolleerlingen kennis op over natuur, milieu en duurzaamheid. Ook volwassenen worden bereikt, bijvoorbeeld doordat evenementen worden bezocht of deel wordt genomen aan excursies, lezingen en workshops.
a	Faciliteren en stimuleren leren op NME-locaties		Het educatieve aanbod op de boerderijen en huisdierencentrum neemt toe, dit in de vorm van voorlichtingsborden, lessen en workshops. Bij werving en selectie van nieuw personeel is een zwaarder accent komen te liggen op kennis van educatie. Op de schooltuinen komt het accent steeds meer te liggen op duurzaamheid, waar ook de vrijwilligers op worden bijgepraat. Dit naast thema's als biologie, ecologie, regionale landbouw, klimaat en circulariteit.
b	Verzorgen extra educatie zwerfafval op Haarlemse scholen		De NME wordt betaald om educatie te geven over zwerfafval (uit eigen gelden). Dit is een onderdeel uit het beleidsplan Schoon dat naar verwachting in oktober aan de Raad ter vaststelling wordt voorgelegd.
c	Zorgen voor gecombineerd communicatie- en NME-traject		Met name bij evenementen vinden gecombineerde communicatie- en educatietrajecten plaats.
d	Vervangen waar mogelijk verharding door groen		Daar waar de kaders het toelaten en er ook budget is worden stenen verwijderd en groen toegevoegd.

2.6 Programma 6 Burger, Bestuur en Veiligheid

2.6.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
62	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	114 n				
62	Aanpassing fractievergoeding	36 n	36 n	36 n	36 n	36 n
62	Nieuwe rechtspositiebesluit per 1/1/2019	76 n	33 n	33 n	33 n	33 n
63	Impulsgelden weerbaar bestuur	100 n				
63	Maaltijdvergoeding	69 n				
63	Maatregelen kermis Zaanenlaan en structurele lasten.	100 n				
63	Bijstelling opbrengsten Wabo Leges	-800 v				
	Totaal neutrale wijzigingen	313 n	242 n	242 n	242 n	242 n
	Totaal reserve wijzigingen					
	Totaal overige wijzigingen	151 n				
	Totaal wijziging op het programma	159 n	311 n	311 n	311 n	311 n

Toelichtingen

Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)

Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893). Het bedrag van € 114.000 heeft betrekking op taakmutaties en doeluutkeringen (Waterschapsverkiezingen, DU)

Aanpassing fractievergoeding

De fractievergoeding is een wettelijk bepaald minimum. De begroting staat niet op dit niveau. Deze begrotingswijziging brengt de begroting op het wettelijk minimum, dit leidt tot een structureel nadeel van € 36.000.

Nieuwe rechtspositiebesluit per 1/1/2019

Per 1/1/2019 is het nieuwe rechtspositiebesluit voor de raads- en commissieleden van kracht. Het nieuwe rechtspositiebesluit voor raads- en commissieleden bevat wettelijk verplichte en optionele onderdelen. Over de optionele onderdelen moet nog worden besloten en zijn daarom nog niet verwerkt in deze begrotingswijziging. Het verplichte deel is meegenomen (structureel nadeel van €33.000). Echter de invulling van het beschikbaar stellen van digitaal gereedschap aan raads- en commissieleden is nog niet helemaal helder (incidenteel voor 2019, € 43.000). Hierop zou later nog een bijstelling kunnen plaats vinden.

Impulsgelden weerbaar bestuur

In december 2018 zijn door het rijk de impulsgelden weerbaar bestuur (€ 100.000) beschikbaar gesteld als doeluutkering. Per abuis zijn deze middelen niet meegenomen in de resultaatbestemming van 2018. Het geld is bedoeld voor één of meer van de drie sporen uit het thema "Weerbaar bestuur", namelijk: (1) het versterken van de integriteit en veiligheid van politieke ambtsdragers, (2)

het versterken van de preventieve bestuurlijke aanpak en maatschappelijke weerbaarheid en (3) het tegengaan van ondemocratische beïnvloeding. De gelden zijn bedoeld voor de aanpak van ondermijning in het Rozenprieel. Ondermijning is een prioriteit zoals vastgesteld in het Actieprogramma V&H. Deze middelen zijn onder andere nodig voor het onderzoek en zijn essentieel voor zowel de wijkaanpak in het bijzonder als de aanpak van ondermijning in brede zin, omdat deze wijkaanpak een voorbeeld wordt voor de aanpak van andere wijken.

Maaltijdvergoeding

De huidige maaltijdregeling is niet op de juiste wijze toegepast. Hierdoor is aan een aantal medewerkers aanspraak op vergoeding onthouden. De medewerkers die dit betreffen wordt een voorstel gedaan voor compensatie. De financiële gevolgen van deze compensatie kunnen niet opgevangen worden in huidige personeelsbegroting. Voor programma 6 betreft dit een nadeel van €69.000.

Maatregelen kermis Zaanenlaan

In verband met diverse maatregelen, o.a. onderzoekskosten (€ 50.000) extra beveiliging (€ 35.000) en overige zaken als verlichting, uitbreidinglocatie, zijn er voor de kermis Zaanenlaan incidenteel meer uitgaven € 100.000.

Hogere opbrengsten leges (WABO)

Vanaf 2016 is de economische groei van de bouwsector sterk voelbaar en meetbaar. Op basis van een recente inschatting is de verwachting dat er voor dit jaar meer vergund gaat worden dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Het gaat daarbij met name om grote bouwprojecten. De extra WABO leges worden ingeschat op € 800.000. De verwachting is dat de kosten van de ureninzet kunnen worden gedekt uit de bestaande inhuurbudgetten. Dit blijft een moeilijk te voorspellen budget.

2.6.2 Beleidsrealisatie

6	Burger, bestuur en veiligheid	Toelichting
6.1 Dienstverlening		
1	Sneller, effectiever en efficiënter burgers en ondernemers helpen bij beantwoorden eenvoudige en complexe vragen	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Verbeteren bereikbaarheid alle klantcontactkanalen	Naar verwachting zijn we beter en sneller te bereiken dan afgelopen jaar.
b	Steeds meer producten en diensten digitaal aanbieden via website	Meer producten zijn middels formulieren online aan te vragen.
c	Versterken vangnet in Publiekshal voor digitaal minder vaardige Haarlemmers	De gastvrouw/heer functie is gewaarborgd op alle tijden met extra inzet tijdens de tijden van de vrije inloop.
2	Betere informatievoorziening op basis van gemeentelijke gegevens uit gemeentelijke registraties, eigen onderzoek en externe bronnen	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.

a	Intensiveren gemeentelijke gegevensmanagement door relevante informatie vast te leggen en monitoringsinstrumenten te ontwikkelen	😊	Het programma gegevensmanagement is gestart en brengt samenhang tussen de verschillende lopende en nieuwe activiteiten om de data-governance en data-kwaliteit te verbeteren. De resultaten worden stapsgewijs opgeleverd en/of geïmplementeerd.
b	Digitaliseren meer gegevens over de stad en deze beschikbaar stellen	😊	Er zijn diverse gegevens beschikbaar gekomen met betrekking tot: -Provinciale, Waterschap en Europese verkiezingen; -Niet gesprongen explosieven; -Autoluwe gebieden in de stad; -Ontwikkelzones; -Zones voor de huisvestingsverordening. De Basisregistratie ondergrond is in opbouw.
c	Verder bouwen aan online informatieplatforms	😊	Er is een nieuw, gebruikersvriendelijk open data platform ontwikkeld en in gebruik genomen. Het platform voor de publicatie van basisgegevens over Haarlem (Haarlem in Cijfers) wordt herzien.
3	Meer gebruik gemeentelijke gegevens voor samenwerking in de stad	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Ontwikkelen en verbeteren online participatiemogelijkheden voor inwoners en ondernemers	😊	Voor de participatie in ontwikkelzones zijn op maat gemaakte dashboards ontwikkeld voor belanghebbenden.
b	Ontwikkelen en verbeteren online mogelijkheden voor ketenpartners om informatie te delen bij werkzaamheden in de stad	😊	Er zijn voorzieningen getroffen waarmee onderhoudspartners online data kunnen opvragen en aanleveren op het gebied van grondwaterpeilingen en inspecties van de kwaliteit van wegverhardingen en straatmeubilair.
6.2 Gemeentelijk bestuur			
1	Communicatie moet begrijpelijk zijn voor iedereen waardoor het effect heeft en informatie moet beschikbaar zijn via meerdere kanalen	😐	Uitkomsten communicatieonderzoek volgen in najaar 2019
a	Doelgroepgericht communiceren over producten en diensten	😐	Uitkomsten communicatieonderzoek volgen in najaar 2019
b	Ontwikkelen digitale communicatie en participatie naar hoger niveau	😐	Uitkomsten communicatieonderzoek volgen in najaar 2019
c	Actief informatie geven over wat gemeente doet en bereikt	😐	Uitkomsten communicatieonderzoek volgen in najaar 2019
2	Verbeteren (overheids)-participatie door een betere dialoog tussen inwoners en gemeente	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Onderzoeken hoe zeggenschap aan buurt, wijk of stad kan worden overgedragen	😊	Voorstellen voor de experimenten met betrekking tot overdragen van zeggenschap zijn in juli 2019 door de gemeenteraad goedgekeurd. In 2020 wordt gestart met de uitvoering van deze experimenten.

b	Participatie verbeteren, ook minder mondige Haarlemmers	😊	Er wordt meer aandacht besteed aan het bereiken van minder mondige Haarlemmers bij participatie- en inspraaktrajecten. Daarentegen blijft het moeilijk om bepaalde doelgroepen te bereiken. Er wordt geëxperimenteerd met nieuwe methoden op maat.
c	Organiseren gesprekken met de stad waarin inwoners ideeën meegeven aan het bestuur	😊	Middels initiatievencafés, meet and greets en de Maand van de Democratie worden er op verschillende momenten en manieren gesprekken gevoerd met de stad. Daarnaast worden met de experimenten met het overdragen van zeggenschap deze gesprekken verder geconcretiseerd.
d	Intensiveren en verbeteren samenspel ambtelijke organisatie bestuur en initiatiefnemers	😊	Door de verschillende rollen van ambtelijke organisatie, bestuur en initiatiefnemers blijft het moeilijk het samenspel en de samenwerking te organiseren. Middels verschillende activiteiten binnen het actieprogramma Nieuwe Democratie werken we aan verbetering.
3	Effectieve samenwerking met andere overheden en beleidsoptimalisatie	😊	Vanwege knelpunten bij het intensiveren en professionaliseren van lobbyactiviteiten staat de realisatie van dit doel onder druk.
a	Actief zoeken nieuwe kansen voor uitoefenen invloed	😊	Concrete mogelijkheden voor samenwerking op basis van het nieuwe coalitieakkoord worden opgepakt. Haarlem heeft actieve inbreng bij de totstandkoming van de nieuwe MRA-agenda.
b	Intensiveren en professionaliseren lobbyactiviteiten die besluitvorming gunstig beïnvloeden	😞	Een voorstel hiertoe is in voorbereiding. Aan de verbetering van de mobiliteitslobby wordt concreet gewerkt.
c	Intensiveren contact met provincies, Rijk en Europese instellingen	😊	Meer dan voorheen vindt overleg en samenwerking plaats met de provincie, bijvoorbeeld over de Zuid-Kennemer Agenda en de Provinciale Omgevingsvisie. Door ons trekkerschap van het project Innovatieve procurement zijn onze contacten in Europa verbreed. Haarlem is gastheer geweest voor een bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en heeft de Haarlemse opgaven daar toe kunnen lichten.
6.3 Openbare orde en veiligheid			
1	Terugdringen sociale overlast door jeugd, dak- en thuislozen en verwarde personen	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Aanpakken jeugdoverlast en - criminaliteit	😊	Overlastlocaties worden in de gaten gehouden en op meldingen uit de buurt wordt snel gereageerd.
b	Uitvoeren integrale aanpak zorg en handhaving dak- of thuislozen en verwarde personen	😊	Het actieprogramma “verbetering aanpak rond mensen met verward gedrag” wordt uitgevoerd.
c	Uitvoeren Actieprogramma Veilig Uitgaan	😊	Het actieprogramma “Veilig Uitgaan” wordt uitgevoerd.
d	Gebiedsgericht en informatiegestuurd handhaven op fysieke overlast	😊	De handhavingscapaciteit is nog niet volledig ingevuld vanwege krapte op de arbeidsmarkt.
2	Terugdringen van criminaliteit	😊	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Regisseren aanpak overlastgevende en criminele jongeren	😊	De betrokken jongeren worden gemonitord en zo nodig wordt in samenwerking met partners een aanpak uitgevoerd.

b	Coördineren preventie aanpak woninginbraken		Er is een aantal instrumenten beschikbaar die worden ingezet als dit in een buurt of wijk nodig is.
c	Ondersteunen ondernemers om meer weerbaar te zijn tegen overvallen, geweld en andere criminaliteit via Samen Veilig Ondernemen		Het zorgplan overvallen wordt ingezet als zich overvallen voordoen.
3	Tegengaan van ondermijning van de samenleving		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Coördineren bestrijding van woon- en adresfraude		Op basis van gemeentelijke adresonderzoeken en gegevens in het kader van de Landelijke aanpak adreskwaliteit worden situaties van woon- en adresfraude onderzocht.
b	Bestuurlijke maatregelen treffen tegen hennepkwekerijen		Op basis van bestuurlijke meldingen van politie wordt het sanctiebeleid hennepkwekerijen uitgevoerd.
c	Gecombineerde en geïntegreerde inzet van bestuurlijke, strafrechtelijke, fiscale en privaatrechtelijke instrumenten tegen ondermijning		Uitvoering van bestaande projecten loopt goed; de versterking van de aanpak van ondermijning is nog in ontwikkeling.

2.7 Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen & Overhead

2.7.1 Financiële wijzigingen

Mutatieoverzicht

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
71	Cocensus naheffingsaanslagen en modernisering parkeren	115 n	115 n	115 n	115 n	115 n
72	Effect Principeakkoord CAO Gemeenten	505 n				
72	Hogere zorgverzekeringsbijdrage	220 n	220 n	220 n	220 n	220 n
72	Algemene uitkering, meicirculaire 2019 (DU)	78 n				
72	Algemene uitkering, meicirculaire 2019	-3.334 v				
72	Rente-en dividendvoordeel	-1.808 v				
73	Aanpassen begroting Parkeren	65 n	65 n	65 n	65 n	65 n
73	Aanpassing stelpost 'door te belasten overhead'	750 n	750 n	750 n	750 n	750 n
73	Overheveling projectondersteuning	-268 v	-264 v	-264 v	-264 v	-264 v
73	Onvoorziene kosten beveiliging stadhuis	85 n				
73	Onderbezetting SMSR	-48 v				
73	Niet opgenomen transitoria 2018	106 n				
	Totaal neutrale wijzigingen	1.214 n	1.604 n	1.604 n	1.604 n	1.528 n
	Totaal reserve wijzigingen					
	Totaal overige wijzigingen	69 n	200 n	200 n	200 n	200 n
	Totaal wijziging op het programma	-2.251 v	2.690 n	2.690 n	2.690 n	2.614 n

Toelichtingen

Cocensus naheffingsaanslagen en modernisering parkeren

Cocensus, onze partner voor het innen van opbrengsten uit vergunningen en naheffingsaanslagen, heeft in 2018 substantieel meer inningen verricht dan vooraf begroot. Voor deze significante uitbreiding van het aantal aanslagen en bezwaren is structureel € 55.000 per jaar nodig. Het gaat om een structurele hogere inzet van Cocensus. Voor het innen van bezoekersparkeren is structureel een bedrag nodig van € 60.000.

Effect Principeakkoord CAO Gemeenten

Betreft het effect van het principeakkoord CAO gemeenten voor de jaarschijf 2019. De loonkosten stijgen door de cao ontwikkelingen en doordat de sociale lasten niet geactualiseerd zijn in de laatste begrotingstand is een bijstelling van € 505.000 nadelig, noodzakelijk. Het effect wordt op de stelpost CAO geplaatst en niet verdeeld over de verschillende programma's via 24 afdelingen. De totale stelpost CAO voor 2019 is afgerond € 868.000. Het structurele effect wordt in de programmabegroting opgenomen en wel verdeeld over de programma's.

Hogere zorgverzekeringsbijdrage als gevolg van principeakkoord CAO gemeente

In het principeakkoord CAO-Gemeenten is opgenomen dat vanaf 2019 elke medewerker recht heeft op een tegemoetkoming in de ziektekosten. De medewerker hoeft niet langer aangesloten te zijn bij

een in de CAO genoemde zorgverzekeraar of een aanvullende verzekering te hebben. Dit zorgt voor structureel € 200.000 hogere lasten. Het structurele effect van de tegemoetkoming wordt per ontvangst, administratief verrekend over de programma's.

Algemene uitkering, meicirculaire 2019

Meer informatie over de oorzaken van deze begrotingswijzigingen is te vinden in de informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2019' (2019/501893). Wanneer er gekeken wordt naar het totale budgettaire effect van de meicirculaire in 2019 is er een positief effect van € 3,3 miljoen. Het bedrag van € 78.000 heeft betrekking op taakmutaties en doeluitkeringen (restant suppletie uitkering bommenregeling).

Rente-en dividendvoordeel

Het behaalde voordeel op ontvangen dividenden (€ 350.000) is vrijwel geheel het gevolg van hogere dividendontvangsten van de BNG ten opzichte van geraamd. Daarnaast vallen de rentelasten een stuk lager uit dan begroot. Op kortlopende financiering is er in 2019 sprake van negatieve rentes waardoor de gemeente rente heeft ontvangen in plaats van heeft moeten betalen (voordeel van € 113.000). Op langlopende rente ontstaat een voordeel (€ 1,3 miljoen) met twee hoofdoorzaken. Enerzijds is de financieringsbehoefte lager dan begroot door (voornamelijk) het vertragen c.q. doorschuiven van investeringen. Daarnaast is de marktrente verder gedaald waardoor de overgebleven financieringsbehoefte aangetrokken kon worden met lagere rentelasten dan begroot.

Aanpassen begroting Parkeren

Zie toelichting programma 5. Voor de ontwikkeling en beheer van de parkeer applicatie is structureel € 65.000 benodigd.

Aanpassing stelpost 'door te belasten overhead'

Activeerbare uren leiden tot een dekking voor het beleidsveld overhead (deel overhead wordt geactiveerd). In de oorspronkelijke begroting is ten onrechte opgenomen dat ook uren op exploitatieprojecten tot dekking overhead leiden. Dit is niet het geval, alleen activeerbare uren leiden tot dekking, met als gevolg een structureel nadeel van € 750.000. Door deze aanpassing wordt de begroting van deze stelpost structureel bijgesteld en in lijn gebracht met de werkelijke situatie.

Overheveling naar projectondersteuning

Een deel van de inzet van afdeling Managementondersteuning betreft projectondersteuning. Deze ondersteuning maakt onderdeel uit van VAT/VTU kosten en wordt daarom nu doorbelast naar projecten, dit geeft een structureel voordeel van € 264.000. Per saldo leiden de wijzigingen in de doorbelasting tot een nadeel van € 486.000 structureel, zie bovenstaande wijziging.

Onvoorziene kosten beveiliging stadhuis

Betreft onvoorziene uitgaven van € 85.000 voor extra beveiliging van het stadhuis. De kosten bestaan uit het realiseren van een slotenplan voor monumentale deuren en beveiliging van collegedeuren.

Onderbezetting SMSR

Bij de afdeling Schulden Minima en Sociale Recherche is in 2019 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom (apparaatslasten). De onderbesteding wordt met name veroorzaakt doordat de werving van een aantal formatieplaatsen pas kon starten nadat de Kadernota 2019 was vastgesteld. Daarnaast is er door de krapte op de arbeidsmarkt gedurende de eerste helft van het jaar lichte onderbezetting geweest. Het voordeel van € 48.000 betreft de doorrekening aan Zandvoort.

Niet opgenomen transitoria 2018

Begin 2019 bleek dat er enkele facturen voor facilitaire kosten voor Zandvoort waren die toch door de gemeente Haarlem moesten worden betaald. Daarnaast is een aantal facturen uit 2018 administratief niet juist verwerkt. Dit resulteert in een nadeel van € 106.000.

2.7.2 Beleidsrealisatie

7 Algemene dekkingsmiddelen en overhead		Toelichting
7.1 Lokale belastingen en heffingen		
1	Efficiënte heffing van gemeentebelastingen om de beleidsdoelstellingen uit andere programma's te kunnen realiseren	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Belastingen laten stijgen tot maximaal inflatiecorrectie	Conform de uitgangspunten van de Programmabegroting 2019-2023 stijgen de belastingen tot maximaal de inflatiecorrectie. Deze zijn verwerkt in de belastingvoorstellen 2018.
b	Tegen zo laag mogelijke kosten belastingen heffen	De kosten van Cocensus zijn uitsluitend met inflatiecorrectie verhoogd.
c	Tijdig vaststellen van gemeentelijke tarieven	De belastingvoorstellen zijn in november 2018 voorgelegd en derhalve tijdig vastgesteld.
7.2 Algemene dekkingsmiddelen		
1	Een duurzaam financieel gezonde stad	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Aanbieden materieel sluitende begroting van 2019 tot 2021	Op voorstel van het college heeft de raad door de vaststelling van de Kadernota 2019 een sluitende meerjarenraming voor de jaren 2020 t/m 2021 vastgesteld.
b	Beperken schuldenlast tot een schuldquote van maximaal 120%	De verwachte netto schuldquote eind 2019 bedraagt 95% en blijft daarmee onder het gestelde maximum.
c	Jaarlijks beoordelen van mogelijkheid om een onttrekking te doen van reserves Grondexploitaties en Groei van de stad	In de paragraaf Grondbeleid is in de jaarrekening 2018 het surplus in de beschikbare reserve grondexploitatie berekend.
7.3 Overhead		
1	Optimale ondersteuning en aansturing van primaire proces van gemeentelijke organisatie	Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	Transparant weergeven kosten van gemeentelijke organisatie die samenhangen met sturing en ondersteuning primaire proces	In de P&C producten van gemeente Haarlem wordt de verhouding tussen de lijn en overhead weergegeven en toegelicht.
b	Aandeel overheadkosten in ambtelijke organisatie stijgen niet ten opzichte van productieve activiteiten	De verhouding overhead t.o.v. de productieve activiteiten blijft binnen de streefwaarde 2019.

2.8 Neutrale wijzigingen

Beleids- veld	Omschrijving neutrale wijzigingen	baten/ lasten	2019	2020	2021	2022	2023
62	Bestuur en Communicatie - Budget Webmaster	lasten	-60 v				
73	Bestuur en Communicatie - Budget Webmaster	lasten	60 n				
32	Uitvoer beleidsvisie 'Handhaven met zorg'	lasten	80 n	160 n	160 n	160 n	160 n
33	Uitvoer beleidsvisie 'Handhaven met zorg'	lasten	-80 v	-160 v	-160 v	-160 v	-160 v
11	SRO kostprijsdekkende huur	lasten	732 n	732 n	732 n	732 n	732 n
53	SRO kostprijsdekkende huur	baten	-1.949 v	-1.949 v	-1.949 v	-1.949 v	-1.949 v
53	SRO kostprijsdekkende huur	lasten	1.217 n	1.217 n	1.217 n	1.217 n	1.217 n
41	Budget ODIJ	lasten	-16 v	-16 v	-16 v	-16 v	-16 v
73	Budget ODIJ	baten	16 n	16 n	16 n	16 n	16 n
63	Subsidie nazorg ex-gedetineerden	baten	-25 v				
63	Subsidie nazorg ex-gedetineerden	lasten	25 n				
23	verwerking collegebesluit Veldwerk Schiphol	baten	-487 v	-437 v			
23	verwerking collegebesluit Veldwerk Schiphol	lasten	487 n	437 n			
73	Bewerking van de hinderwet- en milieuvergunningen	baten	-50 v	-50 v			
73	Bewerking van de hinderwet- en milieuvergunningen	lasten	50 n	50 n			
61	overheveling formatie applicatiebeheer naar lijn	lasten	40 n				
63	overheveling formatie applicatiebeheer naar lijn	lasten	89 n				
73	overheveling formatie applicatiebeheer naar lijn	lasten	-130 v				
12	Jaarlijkse bijdrage convenant MRA onderbrengen bij PG	lasten	-2 v	-2 v	-2 v	-2 v	-2 v
41	Jaarlijkse bijdrage convenant MRA onderbrengen bij PG	lasten	-83 v	-79 v	-79 v	-79 v	-79 v
42	Jaarlijkse bijdrage convenant MRA onderbrengen bij PG	lasten	-157 v	-161 v	-161 v	-161 v	-161 v
62	Jaarlijkse bijdrage convenant MRA onderbrengen bij PG	lasten	242 n	242 n	242 n	242 n	242 n
21	KN 19 Tekort Jeugd	baten	-3.000 v				
22	KN 19 Tekort Jeugd	lasten	3.000 n				
21	KN Overmijdelijk bijstelling SD	baten	-1.420 v				
21	KN Overmijdelijk bijstelling SD	lasten	1.200 n				
22	KN Overmijdelijk bijstelling SD	lasten	220 n				
23	KN Eigen bijdrage BW	baten	-500 v				
23	KN Eigen bijdrage BW	lasten	500 n				
21	KN Ramingsbijstellingen binnen het hek	lasten	100 n				
22	KN Ramingsbijstellingen binnen het hek	lasten	-50 v				

Beleids- veld	Omschrijving neutrale wijzigingen	baten/ lasten	2019	2020	2021	2022	2023
31	KN Ramingsbijstellingen binnen het hek	lasten	-50 v				
11	Budget neutrale herindeling Jongerenwerk en Peuterspeelzalen	lasten	1.707 n				
12	Budget neutrale herindeling Jongerenwerk en Peuterspeelzalen	lasten	1.105 n				
22	Budget neutrale herindeling Jongerenwerk en Peuterspeelzalen	lasten	-2.813 v				
63	incidentele middelen versterking aanpak ondermijning	baten	-1.112 v	-3.012 v	-1.911 v		
63	incidentele middelen versterking aanpak ondermijning	lasten	1.112 n	3.012 n	1.911 n		
42	BIZ heffing van programma 7 naar 4	baten	-965 v	-965 v	-965 v	-965 v	-889 v
71	BIZ heffing van programma 7 naar 4	baten	965 n	965 n	965 n	965 n	889 n
41	Overhevelen 2 fte van lijn naar overhead	lasten	-188 v				
73	Overhevelen 2 fte van lijn naar overhead	lasten	188 n				
63	structurele middelen uitvoeringskracht RIEC	baten	-838 v	-838 v	-838 v	-838 v	-838 v
63	structurele middelen uitvoeringskracht RIEC	lasten	838 n	838 n	838 n	838 n	838 n
63	cofinanciering RIEC	baten	-368 v	-368 v	-368 v		
63	cofinanciering RIEC	lasten	368 n	368 n	368 n		
63	intensivering afpakken crimineel vermogen	baten	-150 v	-180 v			
63	intensivering afpakken crimineel vermogen	lasten	150 n	180 n			
63	ondermijningsbeelden	baten	-90 v	-90 v	-90 v		
63	ondermijningsbeelden	lasten	90 n	90 n	90 n		
53	Toerekening lasten ambtenarenhuisvesting	lasten	-431 v	-436 v	-436 v	-436 v	-436 v
73	Toerekening lasten ambtenarenhuisvesting	lasten	431 n	436 n	436 n	436 n	436 n
11	Bijstelling KPDH SRO + vergoeding SRO	lasten	305 n	305 n	305 n	305 n	305 n
53	Bijstelling KPDH SRO + vergoeding SRO	baten	-305 v	-305 v	-305 v	-305 v	-305 v
53	Bruteren huur en aanhuur Vondelweg 997	baten	-303 v	-293 v	-293 v	-293 v	-293 v
53	Bruteren huur en aanhuur Vondelweg 997	lasten	303 n	293 n	293 n	293 n	293 n
63	Ondermijningsbeleid Schiphol	baten	-210 v				
63	Ondermijningsbeleid Schiphol	lasten	210 n				
61	DIA: Omzetting salarisbudget overheadfunctie van lijn naar overhead	lasten	-78 v				
63	DIA: Omzetting salarisbudget overheadfunctie van lijn naar overhead	lasten	-5 v				
73	DIA: Omzetting salarisbudget overheadfunctie van lijn naar overhead	lasten	83 n				
51	invulling handhaving SPA	lasten	-30 v				

Beleids- veld	Omschrijving neutrale wijzigingen	baten/ lasten	2019	2020	2021	2022	2023
52	invulling handhaving SPA	lasten	30 n				
61	Bijstelling verwachte legesinkomsten	Baten	-300 v				
61	Bijstelling verwachte legesinkomsten	lasten	300 n				
51	Verhoging van de kosten betreffende structurele kwijtschelding	baten		-150 v	-150 v	-150 v	-150 v
71	Verhoging van de kosten betreffende structurele kwijtschelding	lasten		150 n	150 n	150 n	150 n
41	Wijkaanpak Rozenprieel, budget terug naar Leefbaarheid en Participatie	lasten	150 n	150 n	135 n	125 n	
51	Wijkaanpak Rozenprieel, budget terug naar Leefbaarheid en Participatie	lasten	-150 v	-150 v	-135 v	-125 v	
21	Bijstelling uitvoeringskosten Wsw	baten	-152 v				
31	Bijstelling uitvoeringskosten Wsw	lasten	152 n				
21	Verwerking meicirculaire re-integratie deel IU participatie	baten	-154 v				
31	Verwerking meicirculaire re-integratie deel IU participatie	lasten	154 n				
31	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	6 n				
32	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	15 n				
41	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	20 n				
42	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	19 n				
51	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	120 n				
52	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	15 n				
61	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	48 n				
63	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	30 n				
73	Verdeling budget trainees naar afdelingen	lasten	-274 v				
73	Vrijval urban act ingezet voor tijdelijke versterking inkoopfunctie	baten	-10 v	-60 v	-50 v		
73	Vrijval urban act ingezet voor tijdelijke versterking inkoopfunctie	lasten	10 n	60 n	50 n		
22	Garantietoelagen personeel Zandvoort	lasten	9 n				
51	Garantietoelagen personeel Zandvoort	lasten	6 n				
61	Garantietoelagen personeel Zandvoort	lasten	6 n				
72	Garantietoelagen personeel Zandvoort	lasten	-67 v				
73	Garantietoelagen personeel Zandvoort	lasten	45 n				
12	Verdeling generatiepact 2019	lasten	8 n				
21	Verdeling generatiepact 2019	lasten	24 n				
22	Verdeling generatiepact 2019	lasten	1 n				
23	Verdeling generatiepact 2019	lasten	7 n				
31	Verdeling generatiepact 2019	lasten	24 n				
32	Verdeling generatiepact 2019	lasten	56 n				
73	Verdeling generatiepact 2019	lasten	-121 v				
51	Uitvoering Motie Stadsecoloog Nu!	lasten	-18 v	-37 v	-37 v	-37 v	-37 v
73	Uitvoering Motie Stadsecoloog Nu!	lasten	18 n	37 n	37 n	37 n	37 n
73	Inhuur fysiek domein	baten	-363 v	-363 v	-363 v	-363 v	-363 v

Beleids- veld	Omschrijving neutrale wijzigingen	baten/ lasten	2019	2020	2021	2022	2023
73	Inhuur fysiek domein	lasten	363 n	363 n	363 n	363 n	363 n
Totaal neutrale wijzigingen			0	0	0	0	0

Bestuur en Communicatie - Budget Webmaster

De vraag naar digitalisering en optimaal gebruik van diverse kanalen, maakt dat er teveel werk is voor één webmaster. In 2019 is er incidenteel dekking voor extra webmaster uit communicatiebudget bij programma Burger, Bestuur en Veiligheid.

Uitvoer beleidsvisie 'Handhaven met zorg'

Vanaf 2019 zal er vanuit de beleidsvisie 'Handhaven met zorg' structureel uitvoering gegeven worden aan het signaalgestuurd en risicogestuurd rechtmatigheidstoezicht op de Wmo 2015 en Jeugdwet en het versterken van de samenwerking op het gebied van het kwaliteitstoezicht door GGD en IGJ. Dit leidt tot een uitbreiding van taken bij team Sociale Recherche. Voorlopig worden hier inhuurgelden voor ingezet.

SRO kostprijsdekkende huur

Voor de periode 2018 t/m 2022 is met SRO een nieuwe overeenkomst afgesloten. Er zijn met SRO afspraken gemaakt over het invoeren van de kostprijsdekkende huur en de scheiding tussen de exploitatiebijdrage van JOS- en onderhoudsopdracht van VG die nog structureel in de begroting van beide afdelingen moeten worden verwerkt. De KPDH leidt tot hogere huurbaten bij VG die door JOS aan SRO moeten worden gecompenseerd middels een hogere exploitatiebijdrage. Het budget voor onderhoud en technisch beheer is nog bij JOS geraamd en wordt overgedragen aan VG waarbij tegelijkertijd het maatschappelijk VG van de commerciële portefeuille wordt onderscheiden.

Budget ODIJ

De ODIJ is ingehuurd om mee te participeren in het duurzaamheidsprogramma Zandvoort – dit programma voor te bereiden en mee te doen in de hieruit voortkomende projecten. Hiervoor is € 16.000 budget beschikbaar gesteld.

Subsidie nazorg ex-gedetineerden

De subsidieaanvraag bij het Ministerie van J&V in verband met de nazorg van ex-gedetineerden is toegekend. Deze wijziging wordt nu in de begroting verwerkt. Het betreft een incidentele bijdrage voor jaar 2019.

Samenwerkingsafspraken veldwerk Schiphol

De gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer en Schiphol zijn vanaf 2015 samenwerkingspartijen in de aanpak opvang van dak- en thuislozen op de luchthaven Schiphol. Voor 2019 en 2020 ontvangt Haarlem (als centrumgemeente Maatschappelijk Opvang) hiervoor een bijdrage van Schiphol (€ 250.000) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (€ 674.000), zie Samenwerkingsafspraken Veldwerk Schiphol, BBV 2018/827925. De baten en lasten worden in deze bestuursrapportage neutraal verwerkt.

Bewerking van de hinderwet- en milieuvergunningen

Het Noord-Hollands Archief zal bijdragen aan de kosten voor de bewerking van het hinderwet- en milieuarchief van de gemeente Haarlem. Deze bijdrage zal bij Archiefbeheer worden aangewend voor inhuur derden.

Overheveling formatie applicatiebeheer naar lijn

Volgens de administratieve richtlijnen (BBV) dienen de kosten van functioneel applicatiebeheer van

het primaire systeem uit de overhead gehaald te worden. Hoewel de boeking structureel is, passen we deze incidenteel toe, omdat in 2020 na de inventarisatie deze structureel worden geboekt.

Jaarlijkse bijdrage convenant MRA onderbrengen bij PG

De jaarlijkse bijdrage voor het convenant Metropool Regio Amsterdam wordt ondergebracht bij PG. Voorts wordt vanuit het afdelingsbudget van PG voor MRA een budget (€ 2.000) beschikbaar gesteld voor algemene uitgaven, zoals vergaderingen e.d.

KN 19 Tekort Jeugd

Met deze wijziging verwerken we de extra middelen voor jeugdhulp uit de Kadernota 2019.

KN 19 Onvermijdelijke bijstellingen Sociaal Domein

Met deze wijziging verwerken we de onvermijdelijke bijstellingen voor het sociaal domein uit de Kadernota 2019 (m.u.v. Veilig Thuis, die is apart verwerkt).

KN 19 Eigen bijdrage BW

Op basis van realisatiecijfers van voorgaande jaren verwachten we een hogere eigen bijdrage voor Beschermd Wonen.

KN 19 Ramingsbijstellingen binnen het hek

In de Meicirculaire 2018 heeft het Rijk meerjarig loon- en prijscompensatie aan de budgetten sociaal domein toegekend. Deze reeks wordt ingezet om de autonome tegenvallers, die verband houden met prijs en/of volumeontwikkeling, te dekken. Daarnaast zijn de huidige ramingen opnieuw doorgelopen. Dat proces heeft tot een aantal ramingsbijstellingen geleid.

Budget neutrale herindeling Jongerenwerk en Peuterspeelzalen

Na het doorlichten van de begroting is een budget neutrale herindeling nodig van de kostenplaatsen Jongerenwerk en Peuterspeelzalen. Hierdoor worden de budgetten op de juiste beleidsvelden en producten verantwoord.

Incidentele middelen versterking aanpak ondermijning

Het kabinet heeft de ambitie om de aanpak van ondermijning fors te verstevigen. Voor deze aanpak zijn in het regeerakkoord incidentele middelen ter beschikking gesteld. Hiertoe is het Regionaal Versterkingsplan Noord-Holland 2019-2021 opgesteld. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld ter uitvoering van dit plan.

BIZ heffing van programma 7 naar 4

De BIZ-heffing dient ter dekking van lasten aangevraagd door ondernemers. De BIZ-heffing is nu verantwoord op programma 7 maar hoort op programma 4 verantwoord te worden.

Overhevelen 2 fte van lijn naar overhead

2 team managers binnen de afdeling omgevingsbeleid stonden begroot op de lijnafdeling terwijl het overhead functies zijn. Door deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

Structurele middelen uitvoeringskracht RIEC

Het kabinet heeft de ambitie de aanpak van ondermijning fors te verstevigen. Voor deze intensivering zijn in het Regeerakkoord extra structurele middelen beschikbaar gesteld. Voor de besteding van deze middelen is het versterkingsplan uitvoeringskracht RIEC Noord Holland ingediend. Dit plan ziet op het aantrekken en behouden van hoog gekwalificeerde onderzoeks- en analysemedewerkers om de totstandkoming van integrale ondermijningsbeelden en fenomeenanalyses te versnellen.

Cofinanciering RIEC

Het Rijk doet een financiële bijdrage aan het RIEC om een minimum aan taken en kwaliteit te garanderen. Hier staat tegenover dat de RIEC-partners zelf een deel van de kosten van de jaarlijkse RIEC begroting moeten financieren in geld of door langlopende aanstellingen of detacheringen. Deze begrotingswijziging betreft de bijdrage van RIEC-partners in geld.

Intensivering afpakken crimineel vermogen

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft geld beschikbaar gesteld aan de RIEC-partners voor versterking van het afpakken van crimineel vermogen en het vergroten van kennis en expertise, bovenop reguliere werkzaamheden op dit vlak.

Ondermijningsbeelden

Uit onderzoek blijkt dat feitelijk zicht op de lokale ondermijningsproblematiek het bewustzijn, betrokkenheid en weerbaarheid van gemeenten verder kan vergroten. Om dat te bewerkstelligen stellen de RIEC's (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) samen met het LIEC (Landelijk Informatie en Expertise Centrum) regionale integrale ondermijningsbeelden op wat uiteindelijk moet resulteren in een landelijk ondermijningsbeeld. Voor het opstellen van deze regionale ondermijningsbeelden worden door het Rijk incidentele budgetten (in 2019, 2020 en 2021 € 90.000) beschikbaar gesteld.

Toerekening lasten gemeentelijke huisvesting

Op basis van de recente optimalisatie van de Vastgoed-administratie worden de gemeentelijke huisvestingslasten anders toegerekend. Diverse panden zijn in gebruik voor gemeentelijke huisvesting, onderdeel van de overhead, terwijl de kosten binnen het beleidsveld Overige beheerstaken worden verantwoord. Naast de Raakspoor, Zijlpoort en Stadhuis betreft dit o.a. de volgende adressen:- Spieringweg 835 (archief)- Vrouwenstraat 12, Bakenesserkerk (archeologie)- Zijlsingel 1 (frontoffice SZW, werkplein).

Bijstelling KPDH SRO + vergoeding SRO

Bij eerdere berekeningen inzake de Kostprijsdekkende huur (KPDH) voor alle panden in beheer bij SRO heeft een berekening plaats gevonden op basis van eerder vastgestelde begrotingscijfers. In werkelijkheid blijkt dat de huurbaten voor de gemeente structureel hoger zullen zijn dan eerder is aangenomen. Deze de hogere baten zal ook zorgen voor een bijdrage aan SRO voor het zelfde bedrag en heeft derhalve geen invloed op het resultaat binnen de gemeentelijke begroting.

Bruteren huur en aanhuur Vondelweg 997

Het pand Velserspoort (Vondelweg 997) is per 2019 in gebruik genomen voor maatschappelijke opvang. Deze budget neutrale mutatie regelt de lasten van de huur en tevens de baten inzake verhuur ten laste van het Sociaal Domein.

Ondermijningsbeeld Schiphol

Het rijk heeft in 2018 incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een integraal ondermijningsbeeld van Schiphol. Aangezien dit bedrag pas aan het einde van 2018 beschikbaar is gesteld vindt de daadwerkelijke uitwerking plaats in 2019. Haarlem is beheersorganisatie van het RIEC NH en het programma Aanpak ondermijning.

Invulling handhaving SPA

Binnen het strategisch plan afvalscheiding is afgesproken dat voor de handhaving twee handhavers worden ingezet. Deze melding regelt de invulling van de 2 handhavers inclusief de kosten die voor hen gemaakt wordt voor uniforms, veiligheidsvest en dergelijke.

Bijstelling verwachte legesinkomsten

De verwachting is dat de legesinkomsten hoger worden dan begroot. Belangrijkste oorzaak is dat er

meer reisdocumenten worden aangevraagd. Redenen hiervoor zijn de groei van de stad, meer mensen met dubbele reisdocumenten, vervanging door verlies of beschadiging en toenemend gebruik van de Haarlem Pas voor een gratis ID kaart. Hier tegenover staan de meerkosten voor extra inzet van personeel voor afhandeling van de aanvragen.

Verhoging van de kosten betreffende structurele kwijtschelding

Er is een afwijking van de kosten van kwijtschelding vanwege de verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing. Daarom dienen de kosten van kwijtschelding structureel met € 150.000 verhoogd te worden.

Wijkaanpak Rozenprieel, budget terug naar Leefbaarheid en Participatie

Bij de Kadernota 2018 is budget beschikbaar gesteld voor de wijkaanpak Rozenprieel. Dit bedrag moet verantwoord blijven onder de noemer participatie en leefbaarheid. Dat is nu niet zo. Daarom deze administratieve correctie.

Bijstelling uitvoeringskosten Wsw

De uitvoeringskosten Wsw stijgen voor Haarlem doordat de uitvoeringskosten die voorheen door de inmiddels uitgetreden gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude werden gedragen, nu door de gemeente Haarlem gedragen worden. Hier tegenover staan echter ook extra baten vanuit het Rijk, verwerkt in de IU Participatie. Deze zijn in de meicirculaire 2019 opgenomen.

Verwerking meicirculaire re-integratie deel IU participatie

Bij de meicirculaire is de IU Participatie gewijzigd. De IU Participatie bestaat uit Wsw gelden en re-integratie gelden voor de nieuwe doelgroepen. Dit journaal voegt het re-integratie deel van de IU Participatie toe aan het re-integratie budget conform de werkafpraak rijksbudget is werkbudget.

Verdeling budget trainees naar afdelingen

In een eerder stadium is besloten de kosten van de traineepool organisatiebreed te dragen. Eenmaal per jaar vindt de verrekening met de afdelingen plaats waar de trainees werkzaam zijn c.q. zijn geweest.

Vrijval urban act ingezet voor tijdelijke versterking inkoopfunctie

Bij de Kadernota 2019 (voortgangsrapportage) is € 120.000 van het Urban Agenda budget van 2020 naar 2021 overgeboekt (collegenota nr. 2019/107933 Coördinatie van een Europees URBACT Action programma door Haarlem met URBACT subsidie). De subsidieaanvraag is niet gehonoreerd, hierdoor valt dit bedrag vrij. In de afgelopen twee jaar is gewerkt aan de verdere opbouw van de inkoopfunctie in de gemeentelijke organisatie. Het programma Duurzaamheid en de Urban agenda zijn hiervoor een belangrijke stimulans geweest. Teneinde hetgeen nu is opgebouwd te behouden en tot een niveau te brengen waarin Haarlem haar inkoop rechtmatig en doeltreffend kan inzetten om zo haar inkoopdoelstellingen te bereiken wordt voorgesteld het budget van vrijgevallen budget voor de komende drie jaar hiervoor beschikbaar te stellen.

Garantietoelagen personeel Zandvoort

Op basis van Artikel 3.7 uit het Sociaal plan Zandvoort-Haarlem 2017 wordt een garantietoelage toegekend aan medewerkers die bij de overkomst naar gemeente Haarlem geplaatst zijn in een functie waaraan een lagere functieschaal is verbonden. Deze bedragen zijn niet opgenomen in de afdelingsbegroting van de salarissen. Om de afdelingen waar deze medewerkers werkzaam zijn hiervoor te compenseren, is een stelpost beschikbaar. Bij deze bestuursrapportage wordt de verdeling van de compensatiebudgetten over de afdelingen gerealiseerd.

Verdeling generatiepact 2019

De stelpost generatiepact heeft als doel nieuwe instroom te bevorderen. Afdelingen krijgen een tegemoetkoming als zij daadwerkelijk hier invulling aangeven.

Uitvoering Motie Stadsecoloog Nu!

Op 28 maart is de motie aangenomen waarin is bepaald dat in 2019 een Stadsecoloog kan worden geworven. De stadsecoloog wordt gefinancierd vanuit het Uitvoeringsprogramma SOR.

Inhuur fysiek domein

De huidige inhuur op de afdelingen PCM, OMB, BBOR en ten behoeve van de projectondersteuning op de afdeling M wordt gedekt uit projecten. Op basis van directiebesluit wordt dit nu budgettair geregeld.

2.9 Reserves

Voor de bepaling van de financiële positie van de gemeente is naast een sluitende begroting ook de reservepositie belangrijk. In 2018 heeft de commissie BBV nadere duiding gegeven aan de wijze waarop risicoreserves dienen te worden verantwoord, te weten als bestemmingsreserves. Aangezien de reserve grondexploitatie dient om risico's te kunnen opvangen wordt voorgesteld om met ingang van 2019 deze reserve op te nemen onder de bestemmingsreserves. Tot op heden werden de Algemene reserve, de reserve grondexploitaties en de reserve sociaal domein onder de algemene reserves gepresenteerd. In deze bestuursrapportage wordt voorgesteld de reserve sociaal domein op te heffen (zie paragraaf 1.4).

Het college stelt de raad voor te besluiten:

1. om met ingang van 2019 de reserve grondexploitatie op te nemen onder de bestemmingsreserves.

De standen van de reserves en inzicht in de voorgestelde wijzigingen zijn als volgt:

Reserves

Naam	1-1-2019	Toevoeging	Onttrekking	31/12/2019
Algemene reserves				
Algemene reserve	26.406	6.569	-4.179	28.796
Subtotaal	26.406	6.569	-4.179	28.796
Bestemmingsreserves				
Grondexploitatie	20.533	559	-1.362	19.731
Sociaal Domein	19.156	1.744	-11.850	9.051
Subtotaal	39.690	2.303	-13.212	28.781
Totaal reserves	66.096	8.872	-17.390	57.577

Meerjarenoverzicht reserves

Naam	1/1/2020	Mutatie 2020	1/1/2021	Mutatie 2021	1/1/2022	Mutatie 2022	1/1/2023	Mutatie 2023	1/1/2024
Algemene reserves									
Algemene reserve	28.796	3.132	31.928	-4.349	27.579	-2.359	25.220	1.096	26.316
Subtotaal	28.796	3.132	31.928	-4.349	27.579	-2.359	25.220	1.096	26.316
Bestemmingsreserves									
Grondexploitatie	19.731	-115	19.615	3.595	23.210	1.407	24.616	4.144	28.760
Sociaal Domein	9.051	-5.189	3.862	1.303	5.165	-627	4.538	-473	4.065
Subtotaal	28.781	-5.304	23.477	4.898	28.375	779	29.154	3.671	32.825
Totaal reserves	57.577	-2.172	55.405	549	55.954	-1.580	54.375	4.767	59.142

Deze overzichten zijn inclusief de wijzigingen in deze 2e Bestuursrapportage 2019 en de wijzigingen in de nog vast te stellen Begroting 2020. Gepronosticeerde (eind)standen kunnen nog wijzigen.

2.9.1 Reservemutaties

Beleids -veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
21	Meicirculaire effect Sociaal Domein	7.803	n			
21	Sociaal Domein: <i>onttrekking</i>	-7.803	v			
12	Transformatieprogramma Sociaal Domein	150	n			
21	Algemene Reserve Sociaal Domein: <i>onttrekking</i>	-150	v			
12	Overbruggingsmaatregel subsidies	-100	v	100	n	
21	Algemene Reserve Sociaal Domein: <i>verschuiven onttrekking</i>	100	n	-100	v	
23	Meicirculaire effect Beschermd Wonen	1.359	n			
21	Reserve Sociale Domein: <i>onttrekking</i>	-1.359	v			
12	Bijstelling versneller Sociaal Domein	-535	v			
31	Bijstelling versneller Sociaal Domein	-40	v			
21	Reserve Sociale Domein: <i>onttrekking</i>	575	n			
31	Regionaal budget werkbedrijf	38	n			
31	Reserve Sociale activering: <i>onttrekking</i>	-38	v			
43	Verkoop Deliterrein (onttrekking voorziening)	-519	v			
43	Reserve grondexploitatie: <i>toevoeging</i>	519	n			
51	Baggeren Volkstuinvereniging Ons Buiten	-100	v			
51	Reserve Leefomgeving: <i>onttrekking</i>	100	n			
51	Grondverkoop Zuidstrook (blok 2)	-200	v			
51	Reserve Leefomgeving: <i>toevoeging</i>	200	n			
51	Uitvoeringskosten transformatieprojecten	200	n			
51	Reserve Leefomgeving: <i>onttrekking</i>	-2.446	v			
51	Reserve Maatschappelijk Nut: <i>toevoeging</i>	2.246	n			
53	Formatie accountmanager en oneigenlijk grondgebruik	50	n			
53	Reserve Vastgoed: <i>onttrekking</i>	-50	v			
53	Kleine grondverkopen Vastgoed	-88	v			
53	Reserve Vastgoed: <i>toevoeging</i>	88	n			
53	Kredietaanvraag Dolhuys	622	n			
53	Reserve Vastgoed: <i>onttrekking</i>	-622	v			
53	Gebiedsvisie Kleverlaan	50	n	186	n	
53	Reserve Vastgoed: <i>onttrekking</i>	-50	v	-186	v	

53	Verschuiven werkzaamheden naar 2019	12	n						
53	Reserve Baggeren Kleverlaan: <i>onttrekking</i>	-12	v						
53	Onderhoud Vastgoed	2.500	n						
53	Reserve Vastgoed: <i>onttrekking</i>	-2.500	v						
53	Verkoop grond Stationsplein 9A en 9B	-243	v						
53	Reserve Vastgoed: <i>toevoeging</i>	243	n						
53	Verkoop pand Gedempte Oude Gracht	-636	v	-11	v	-11	v	-11	v
53	Reserve Vastgoed: <i>toevoeging</i>	632	n						
53	Verkoop parkeerterrein Minaretstraat	-205	v						
53	Reserve Vastgoed: <i>toevoeging</i>	205	n						
62	Nieuwe democratie	-100	v						
62	Reserve Participatie: <i>onttrekking</i>	100	n						
72	R. Peereboomweg 5/5A verkoop opbrengst naar Reserve Vastgoed	-287	v						
53	Reserve Vastgoed: <i>toevoeging</i>	287	n						
53	Terugdraaien bijdrage Industrieweg 5	-575	v						
53	Reserve Waterberging: <i>toevoeging</i>								
53	Reserve Vastgoed: <i>onttrekking</i>	575	n						
Totaal wijzigingen met reserves*		-4	v	-11	v	-11	v	-11	v
Effect exploitatie		2.215	n	275	n	-11	v	-11	v
Totaal onttrekkingen		-13.867	v	-286	v				
Totaal toevoegingen		11.648	n						
Totaal wijzigingen met reserves		-4	v	-11	v	-11	v	-11	v

*Het resterende positieve saldo, komt door de verkoop van het pand aan de Gedempte Oude Gracht, waarbij naast de verkoop er een klein voordeel ontstaat door de vermindering van de beheerlasten (publiekrechtelijke heffingen en energiekosten, gas).

Meicirculaire effect Sociaal Domein

Zie paragraaf 1.4.

Onttrekking Reserve Sociaal Domein

Voor de uitvoering van de 26 projecten uit ons Transformatieprogramma Sociaal Domein is een programmabudget beschikbaar van € 662.000 in 2019. Door de opstartfase is in 2018 een onderbesteding van € 270.000 ontstaan, die bij de jaarrekening is toegevoegd aan de reserve sociaal domein. In de begroting 2019 van het programma is rekening gehouden met de inzet van deze middelen. Uitgaande van de gedane en te verwachten uitgaven ontstaat hierdoor ultimo 2019 een tekort van € 150.000. Om dit tekort te voorkomen, wordt voorgesteld een onttrekking te doen uit de reserve sociaal domein ter hoogte van € 150.000.

Overbruggingsmaatregel subsidies sociale basis 2020

De uitvraag voor de sociale basis is met een jaar uitgesteld. Om dit uitstel te overbruggen is besloten een aantal subsidies van 2019 over te hevelen naar 2020 (BBV 2019/475314).

Meicirculaire effect Beschermd Wonen

In de meicirculaire 2019 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de taken Beschermd Wonen. Met deze wijziging voegen we die middelen toe aan de begroting, onder aftrek van de middelen die bij de indexatie van de begroting al waren toegevoegd.

Bijstelling versnellers binnen hek sociaal domein

Voor 2019 staat nog ruim € 3,8 miljoen geraamd voor versnellers. Deze zijn allemaal kritisch beoordeeld, waardoor bijna € 0,6 miljoen minder ingezet kan worden.

Regionaal budget werkbedrijf

Ten behoeve van het werkbedrijf is in de afgelopen jaren een bedrag van in totaal € 1.000.000 aan de gemeente toegekend. Deze regionale middelen waren eind 2018 nog niet geheel uitgenut. De kosten van het werkbedrijf over 2019 (€ 37.633) worden aan deze reserve onttrokken.

Verkoop Deliterrein

De verkoop van het Deliterrein leidt tot een positief resultaat van de grondexploitatie Deliterrein (complex 079). De verliesvoorziening voor dit complex kan hierdoor vervallen.

Baggeren Volkstuinvereniging Ons Buiten

Vanuit de reserve baggeren is in 2019 € 100.000 beschikbaar gesteld voor baggerwerkzaamheden in het Volkstuincomplex Ons Buiten. Dit volkstuincomplex maakt onderdeel uit van het ontwikkelgebied Entree, het verre Oosten, waarvoor een startnotitie aan de raad is voorgelegd. In het licht van de mogelijke herontwikkeling zijn de baggerwerkzaamheden opgeschort. Om die reden kan dit bedrag weer terugvallen naar de reserve.

Dotatie reserve Leefomgeving i.v.m. grondverkoop Zuidstrook blok 2

Op 20 juli 2017 heeft de Raad besloten tot de selectieprocedure, koop- en ontwikkelovereenkomst en optieovereenkomst voor kavel Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 2 ten behoeve van de bouw van een appartementencomplex. Hierin is een niet verrekenbaar optiebod opgenomen van € 200.000. Conform raadsbesluit 2015/394907 wordt voorgesteld de opbrengst van het optiebod te doteren aan de reserve Leefomgeving.

Onttrekking Reserve Leefomgeving

Wanneer investeringen in Maatschappelijk Nut gedaan worden moeten de projectkosten geactiveerd worden en de onttrekkingen ter dekking van de toekomstige afschrijvingskosten gedoteerd worden aan de Reserve Kapitaallasten Maatschappelijk Nut. In het geval van Delftwijk paraplu en Preventiegelden 40+ blijft Reserve Kapitaallasten Maatschappelijk Nut buiten beschouwing omdat de onttrekking direct ten laste van Reserve Leefomgeving komt.

Aanvullende dekking formatie accountmanager verkoop en oneigenlijk grondgebruik

Bij de voortgangsrapportage in de Kadernota 2019 is een bedrag van € 101.160 onttrokken voor een tijdelijk verkoopcoördinator. Ingeschat wordt dat voor geheel 2019 € 25.000 extra nodig is. Daarnaast is extra inzet nodig voor de verkopen van de gronden in het kader van oneigenlijk grondgebruik. Hiervoor wordt € 25.000 ingeschat. Beide bedragen komen ten laste van de reserve Vastgoed.

Kleine grondverkopen Vastgoed

In 2019 wordt naast verkopen die apart in bestuursrapportages worden vermeld, een aantal kleinere (grond)verkopen gerealiseerd, inclusief de verkochte gronden in het kader van oneigenlijk

grondgebruik . In lijn met het doel van de reserve Vastgoed worden de verkoopopbrengsten toegevoegd aan deze reserve.

Aanwending reserve Achterstallig Onderhoud Dolhuys

In het kader van het constructief herstel van het museum Dolhuys is extra krediet aangevraagd. Hierbij is rekening gehouden met aanwending van het volledige bedrag van de reserve Achterstallig Onderhoud Dolhuys. Voorgesteld wordt € 622.000 aan de reserve te onttrekken en vervolgens de reserve op te heffen.

Onttrekking kosten gebiedsvisie Kleverlaan uit de reserve vastgoed

Met raadsbesluit 2015/503783 is besloten tot de verkoop van Huis ter Kleef. De verkoopopbrengst zou later ten gunste komen aan de nog uit te voeren werkzaamheden op de voormalige Kweektuin. Deze werkzaamheden - voortkomend uit de gebiedsvisie Kleverlaanzone - worden in 2019 en 2020 uitgevoerd. De kosten bedragen naar schatting € 50.000 in 2019 en € 186.000 in 2020.

Onttrekking reserve baggeren voor Kleverlaan

De reserve baggeren dient om de kosten te dragen die worden gemaakt om de gemeentelijke wateren op diepte te houden. Voor de Kleverlaan moet er een duiker gerelined worden. Dit wordt voorbereid. Om tot die tijd te zorgen voor een oplossing is er een pomp nodig (€12.000).

Onttrekking reserve t.b.v. onderhoud Vastgoed

Voor de bekostiging van het achterstallig onderhoud wordt geld onttrokken aan de reserve Vastgoed, overeenkomstig bestaand beleid. In de nota 2013/284532 Onderhoudskosten Vastgoed is aangegeven dat jaarlijks een onttrekking zal plaatsvinden van € 1,4 miljoen. Door een inhaalslag op het onderhoud stijgen in 2019 de kosten waarvoor dekking wordt geregeld door een hogere onttrekking uit de reserve Vastgoed. In totaal wordt nu € 2,5 miljoen aan de reserve onttrokken. Hier staat tegenover dat de reserve aangevuld zal worden met de netto opbrengsten uit de verkoop van het niet-strategisch gemeentelijk bezit.

Verkoop grond Stationsplein 9A en 9B

In 2012 heeft het college besloten om een huurovereenkomst met koopoptie af te sluiten voor de grond Stationsplein 9A en 9B (onder de rijtuigenkap). De huurder heeft dit jaar van dat eerste recht van koop gebruik gemaakt. Voorgesteld wordt de netto-verkoopopbrengst toe te voegen aan de reserve Vastgoed overeenkomstig huidig beleid.

Verkoop pand Gedempte Oude Gracht 24

Het pand Gedempte Oude Gracht 24 is leeggekomen en behoort tot de categorie niet strategisch bezit. Het college heeft besloten het pand te verkopen (B&W 2019/185501). De verkoopopbrengst van € 633.300 wordt, na aftrek van de resterende boekwaarde, geheel toegevoegd aan de reserve Vastgoed overeenkomstig huidig beleid.

Verkoop parkeerterrein Minaretstraat

Met besluit 2018/142937 heeft het college besloten het parkeerterrein Minaretstraat te verkopen. Voorgesteld wordt het netto-verkoopresultaat toe te voegen aan de reserve Vastgoed, overeenkomstig bestaand beleid.

Nieuwe democratie, budget terug naar Reserve Participatie en Leefbaarheid

Bij de Kadernota 2018 is budget beschikbaar gesteld voor Nieuwe democratie. Dit bedrag wordt voor 2019 naar beneden bijgesteld.

R. Peereboomweg 5/5A verkoop opbrengst naar Reserve Vastgoed

Met het Raadsvoorstel 2018/621531 (verwerkt met de voortgangsrapportage 2019) is besloten dat de verkoopopbrengst ten gunste zou komen aan de Algemene Reserve. Het college heeft verzocht

naar aanleiding van de bespreking van het raadsvoorstel het beleid aangaande opbrengsten van erfpacht nader te onderzoeken. Hierop is in overleg met betrokken portefeuillehouders besloten om de netto-verkoopopbrengst conform alle verkopen ten gunste te brengen van de Reserve Vastgoed. Met deze herziening wordt de omzetting van erfpacht in eigendom op dezelfde manier behandeld als de andere verkoopopbrengsten.

Terugdraaien: bijdrage Industrieweg 5 aan Reserve Waterberging

In de voortgangsrapportage 2019 is een toevoeging geraamd aan de reserve waterberging vanuit de reserve Vastgoed n.a.v. verhuur en gebruik Industrieweg 5. Omdat de gemeente zelf haar watercompensatie kan regelen op eigen terrein (openbare ruimte) en de problematiek van de waterberging in de Waarderpolder veel breder is dan Industrieweg 5, wordt voorgesteld de begrotingswijziging terug te draaien. In plaats daarvan ontvangt de raad voor de Kadernota 2020 een voorstel waarin de totale problematiek van de waterberging Waarderpolder in beeld is gebracht en ruimtelijke en financiële voorstellen om het probleem op te lossen.

2.10 Budgetoverheveling

Budgetten kunnen uitsluitend worden besteed in het jaar, waarvoor ze zijn toegekend en waarvan de prestaties ook dat jaar worden verricht. Indien blijkt dat een prestatie niet meer in dat jaar gerealiseerd kan worden, bestaat de mogelijkheid het (restant)budget over te hevelen naar het volgende jaar, waarin de prestatie dan alsnog wordt uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat opnieuw budget moet worden aangevraagd. Deze budgetoverheveling valt onder het budgetrecht van de raad en vraagt daarom expliciete besluitvorming.

Uiteraard wordt niet beoogd om niet-bestede middelen zomaar over te hevelen. Wensen voor budgetoverheveling hebben we daarom aan de volgende criteria getoetst:

- Er is een beleidsinhoudelijke noodzaak (onderbouwing) en er moet samenhang zijn tussen de middelen en werkzaamheden waarvoor overheveling wordt gevraagd.
- Uitvoering volgend jaar past binnen de werkplannen.
- De dotatie heeft uitsluitend betrekking op incidenteel beschikbaar gestelde budgetten c.q. incidenteel opgehoogde budgetten (deze passen niet altijd in een kalender-jaarschijf). Hiermee wordt voorkomen dat de activiteit niet kan worden voortgezet.
- Gevraagde budgetoverheveling moet materieel zijn; als ondergrens wordt hiervoor € 100.000 aangehouden.

In deze Bestuursrapportage is getoetst of er budgetten resteren, waarvan de prestaties niet (geheel) meer worden verricht in 2019 en die voldoen aan de hiervoor genoemde criteria.

Op basis van deze criteria wordt voorgesteld de hierna genoemde restantbudgetten over te hevelen door middel van een storting in de reserve budgetoverheveling en deze overgehevelde middelen na 1 januari 2020 weer te onttrekken aan de reserve budgetoverheveling en conform de oorspronkelijke doelstelling weer toe te voegen aan de desbetreffende budgetten.

Beleids- veld	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
12	Overbruggingsmaatregel subsidies sociale basis 2020	-50 v	50 n			
12	Verdeling sociaal programma statushouders	-1.085 v	316 n	279 n	245 n	245 n
41	Programma Omgevingswet	-400 v	0 v	120 n	280 n	
41	Programma Groei van Haarlem	-120 v	100 n	20 n		
41	Uitvoeringsregeling Haarlem Aardgasvrij	-350 v	350 n			
51	Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR)	-300 v	300 n			
62	Procurement\Urban agenda	-100 v	100 n			
73	E-depot	-111 v	111 n			
<i>Subtotaal exploitatie:</i>		-2.516 v	1.327 n	419 n	525 n	245 n
Toevoeging/onttrekking reserve Budgetoverheveling:		2.516 n	-1.327 v	-419 v	-525 v	-245 v
Totaal budgettair effect budgetoverhevelingen		0	0	0	0	0

Overbruggingsmaatregel subsidies sociale basis 2020

De uitvraag voor de sociale basis is met een jaar uitgesteld. Om het dit uitstel te overbruggen is besloten een aantal subsidies van 2019 over te hevelen naar 2020 (BBV 2019/475314) € 50.000.

Verdeling sociaal programma statushouders

De uitvoering van het sociaal programma statushouders bestrijkt meerdere jaren, terwijl het budget volledig is toegekend aan 2019. Met deze wijziging wordt het voorstel voor de uitvoering van het programma en het project 'Sleutelpersonen' in de periode 2020-2023 verwerkt.

Programma Omgevingswet

Bij de start van het programma Implementatie Omgevingswet is een inschatting gemaakt van het benodigde budget voor de begeleiding van de invoering van de wet. Naast het feit dat vanwege capaciteits- en prioriteitsstelling het budget niet altijd tijdig is ingezet, moet geconcludeerd worden dat de inschatting van het benodigde budget voor de programmaorganisatie, meer dan toereikend is. In latere jaren (2021 en 2022) is nog wel budget nodig om te investeren in onder meer digitalisering. De digitaliseringsopgave die samenhangt met de implementatie van de Omgevingswet vergt grote, deels niet begrote, investeringen in systemen en personeel. Een deel van het budget van 2019 wordt daarom doorgeschoven naar 2021 en 2022.

Programma Groei van Haarlem

Bij de Kadernota 2019 heeft de raad het bestemmings-voorstel vastgesteld om uit het rekeningresultaat 2018 € 418.000 te bestemmen voor de realisatie van het programma Groei van Haarlem. Deze middelen zijn benodigd voor een periode van drie jaar. Het totale budget is in 2019 beschikbaar gesteld. Voorstel is om dit te verdelen over de jaren 2019, 2020 en 2021.

Uitvoeringsregeling Haarlem Aardgasvrij

De uitvoeringsregeling Haarlem Aardgasvrij is in werking getreden na bekendmaking op 1 maart 2019 en vervalt met ingang van 1 januari 2020. De regeling is een aantal maanden in werking en de resultaten blijven achter. Op dit moment zijn ca. 40 aanvragen voor een subsidie binnengekomen waarvan er 20 zijn toegekend. De voornaamste reden tot afwijzing is het verwijderen van de gasmeter voor de inwerkingtreding van de regeling. De praktijk wijst uit dat de aanvragen die recenter binnen zijn gekomen wel voldoen aan de voorwaarden van de regeling. Duidelijk wordt dat voor huiseigenaren een fikse aanlooperperiode nodig is om maatregelen uit te voeren die in aanmerking komen voor deze subsidie. Het tijdsplan is te krap. Een grootschalige verbouwing kan zomaar vele maanden in beslag nemen. Daarbij is de wachttijd van de netbeheerder ondertussen opgelopen tot ruim 12 weken. Het is moeilijk in te schatten voor welk bedrag we in 2019 aan subsidie gaan verstrekken. Duidelijk wordt wel dat niet het subsidieplafond maar de beperkte tijd de beperkende factor is. Voorstel is om € 350.000 door te zetten naar 2020 en de uitvoeringsregeling hierop aan te passen.

Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR)

Het incidentele deel van het budget SOR voor o.a. mobiliteit bevorderende maatregelen en beleid wordt dit jaar niet besteed en schuift door naar 2020.

Procurement / Urban Agenda

Het programma Urban Agenda verloopt succesvol en wordt in 2020 afgerond. Om het programma Urban Agenda in 2020 goed af te ronden en het commitment van onze Europese partners te behouden wordt voorgesteld om een deel van het budget van 2019 naar 2020 over te hevelen. Het betreft € 100.000. Deze overheveling is noodzakelijk om de kosten van de inhoudelijke expertise, de ondersteuning en het lidmaatschap van Eurocities en Eurotowns in 2020 te dekken.

E-depot

De gemeente Haarlem heeft in haar informatiebeleid strategische doelen vastgelegd. Een van deze doelen betreft het eenvoudig en geautomatiseerd publiek toegankelijk maken van alle openbare informatie. Het e-Depot van het NHA voorziet hierin. In de eerste helft van 2019 is duidelijk geworden

dat er in 2020 door het NHA zeer waarschijnlijk een nieuwe e-Depot oplossing zal worden geïmplementeerd. Daarom verschuift de uitvoering van een deel van de werkzaamheden van 2019 naar 2020.

2.11 Begrotingswijziging Bestuursrapportage 2019

Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsveld	Begroting	2019 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	2020 Voorstel wijziging	2021 Voorstel wijziging	2022 Voorstel wijziging	2023 Voorstel wijziging
1	Maatschappelijke participatie							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
1.1	Onderwijs en sport	36.197	3.228	39.425	705	1085	1085	1085
1.2	Sociale basis	31.038	-199	30.839	464	276	243	243
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
1.1	Onderwijs en sport	-8.145		-8.145				
1.2	Sociale basis	-105		-105				
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-1.061	1.135	74	-366	-278	-245	-245
1	Totaal Maatschappelijke participatie	57.924	4.164	62.088	803	1.083	1.083	1.083
2	Ondersteuning en zorg							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
2.1	Voorzieningen volwassenen	30.822	4.865	35.687				
2.2	Voorzieningen jeugd	28.997	1.418	30.415				
2.3	Opvang, wonen en herstel	62.141	1.475	63.616	437			
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
2.1	Voorzieningen volwassenen	-999	-100	-1.099				
2.2	Voorzieningen jeugd	-90		-90				
2.3	Opvang, wonen en herstel	-4.031	-687	-4.718	-437			
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-4.883	-1.173	-6.056	-100			
2	Totaal Ondersteuning en zorg	111.957	5.798	117.755	-100			
3	Werk en inkomen							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
3.1	Werk	23.320	428	23.748				
3.2	Inkomen	69.464	-663	68.801	160	160	160	160
3.3	Schulden	3.207	-330	2.877	-160	-160	-160	-160
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
3.1	Werk	-926		-926				
3.2	Inkomen	-57.784	1.974	-55.810				
3.3	Schulden	-220		-220				
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-1.429	203	-1.226				
3	Totaal Werk en inkomen	35.632	1.612	37.244				
4	Duurzame stedelijke vernieuwing							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	11.978	-528	11.450	405	180	310	-95
4.2	Economie, toerisme en cultuur	30.279	559	30.838	944	-128	-128	-128
4.3	Grondexploitatie	4.451	10.053	14.504				
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	-128		-128				
4.2	Economie, toerisme en cultuur	-228	-1.163	-1.391	-939	-939	-939	-863
4.3	Grondexploitatie	-4.239	-10.393	-14.632				
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-2.124	1.110	-1.014	-350	-140	-280	
4	Totaal Duurzame stedelijke vernieuwing	39.989	-362	39.627	60	-1.027	-1.037	-1.086

Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsved	Begroting	2019 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	2020 Voorstel wijziging	2021 Voorstel wijziging	2022 Voorstel wijziging	2023 Voorstel wijziging
5	Beheer en onderhoud							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	74.245	-746	73.499	113	-172	-162	-37
5.2	Parkeren	12.900	288	13.188	235	113	113	113
5.3	Overige beheertaken	19.431	4.494	23.925	1.263	363	363	863
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	-39.472	-200	-39.672	-150	-150	-150	-150
5.2	Parkeren	-22.238	-71	-22.309	141	141	141	141
5.3	Overige beheertaken	-17.096	-4.114	-21.210	-2.980	-2.767	-2.767	-2.767
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	1.209	-1.966	-757	-486			
5	Totaal Beheer en onderhoud	28.979	-2.315	26.664	-1.864	-2.472	-2.462	-1.837
6	Burger, bestuur en veiligheid							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
6.1	Dienstverlening	7.038	606	7.644				
6.2	Gemeentelijk bestuur	5.881	94	5.975	411	191	311	311
6.3	Openbare orde en veiligheid	27.327	3.151	30.478	4.487	3.207	838	838
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
6.1	Dienstverlening	-2.182	-300	-2.482				
6.2	Gemeentelijk bestuur	-	-	-				
6.3	Openbare orde en veiligheid	-7.178	-3.592	-10.770	-4.487	-3.207	-838	-838
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-613	200	-413	-100	120		
6	Totaal Burger, bestuur en veiligheid	30.273	159	30.432	311	311	311	311
7	Algemene dekkingsmiddelen							
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>							
7.1	Lokale belastingen en heffingen	5.002	115	5.117	265	265	265	265
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	319	-804	-485	420	420	420	420
7.3	Overhead	61.121	1.453	62.574	1.608	1.437	1.387	1.387
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>							
7.1	Lokale belastingen en heffingen	-51.322	965	-50.357	965	965	965	889
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	-311.208	-3.684	-314.892				
7.3	Overhead	-10.535	-397	-10.932	-397	-347	-347	-347
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	110	101	211	-171	-50		
7	Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-306.513	-2.251	-308.764	2.690	2.690	2.690	2.614
	Totaal saldo exclusief reserves	7.032	7.195	14.227	3.473	933	1.110	1.330
	Toevoegingen/onttrekkingen reserves	-8.791	-390	-9.181	-1.573	-348	-525	-245
	Totaal saldo inclusief mutaties reserves	-1.759	6.805	5.046	1.900	585	585	1.085

NB: de som van de bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen.

3. Prognose realisatie investeringen

3.1 Ontwikkeling Jaarschijf 2019

Bij de Kadernota 2019 heeft een actualisatie plaatsgevonden van het Investeringsplan. De jaarschijf 2019 is daarbij vastgesteld op € 83,1 miljoen. In de aanloop naar de Programmabegroting 2020-2024 is het Investeringsplan opnieuw geactualiseerd. Daarbij is een prognose voor de investeringen in 2019 opgesteld, wat heeft geleid tot een geactualiseerde jaarschijf 2019.

De geactualiseerde jaarschijf voor 2019 is € 50,4 miljoen. Dit houdt in dat de verwachte investeringen dit jaar ten opzichte van het Investeringsplan zoals dat bij de Kadernota geactualiseerd met € 32,7 miljoen zijn afgenomen. Deze investeringen zijn nu geraamd in de jaren 2020 en verder. Met het verschuiven van de investeringen zijn ook de verwachte inkomsten uit bijdragen van derden in die investeringen in tijd verschoven.

De getallen in de tabellen in dit hoofdstuk zijn bedragen x € 1.000,-

Jaarschijf 2019	Kadernota 2019	Begroting 2020-2024	Verschil
Raming uitgaven	90.945	52.371	38.574
Raming inkomsten	7.763	1.942	5.821
Saldo	83.093	50.429	32.664

Het Investeringsplan 2020-2024 wordt vastgesteld bij de Programmabegroting 2020-2024.

3.2 Prognose investeringen

De prognose van € 50,4 miljoen is 61% van de jaarschijf van € 83,1 miljoen die bij de Kadernota was geactualiseerd. De prognose van € 50,4 miljoen ligt in lijn met de investeringsomvang 2018. Toen werd voor de Programmabegroting de jaarschijf 2018 aangepast naar € 49,6 miljoen.

De prognoses zijn in onderstaande tabel geclusterd en per programma weergegeven.

Jaarschijf 2019	Kadernota 2019	Begroting 2020-2024	Percentage t.o.v. Kadernota
Programma 1	36.698	16.121	44%
Programma 2	2.025	0	0%
Programma 4	1.245	438	35%
Programma 5	38.858	29.205	75%
Programma 6	344	419	122%
Programma 7	3.923	4.246	108%
Totaal	83.093	50.429	61%

3.3 Toelichting op bijstelling jaarsnede 2019 per programma

Programma	Kadernota	Begroting 2020-2024	Percentage t.o.v. Kadernota	Toelichting
1 Maatschappelijke participatie	36.698	16.121	44%	In de Kadernota stond de investering in de nieuwe sporthal aan de Sportweg nog in 2019 geraamd. Mede omdat deze meer bleek te kosten dan het beschikbare krediet vindt de investering plaats in 2020 en 2021 (Startnotitie Sporthal Sportweg, verhogen krediet en aanvraag voorbereidingskrediet BBV 2019/070099). De vervanging van kleedaccommodaties is vertraagd doordat eerst aanvullende schouwen moesten worden uitgevoerd. De investering in de Rudolf Steiner school vindt, doordat (besluitvorming over) aanvullend budget nodig was, grotendeels niet in 2019 plaats maar in 2020 en 2021. Ook de investering in het Schoter college verschuift in tijd, van 2019 naar 2021 en 2022.
2 Ondersteuning en zorg	2.025	0	0%	De gereserveerde investering in woonvoorziening Domus+ zal niet in 2019 worden gedaan. In opdracht van de raad wordt eerst onderzoek uitgevoerd naar potentiële locaties. De investering wordt verwacht in 2021.
4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing	1.245	438	35%	Een groot deel van de voorgenomen uitgaven aan cultuurpodia zijn op grond van de activa regels geen investeringen, maar komen ten laste van de exploitatie (zie Kadernota 2019, pagina 53).
5 Beheer en Onderhoud	38.858	29.205	75%	Voor een aantal projecten is ophoging van het budget noodzakelijk, wat meer tijd kost in de voorbereiding en besluitvorming. Daarnaast schuift een aantal projecten door vanwege de benodigde extra tijd voor participatie en inspraak, scope wijzigingen en enkele mislukte aanbestedingen. Een aantal investeringen (o.a. betaalapparatuur in parkeergarages) is uitgesteld omdat de vervanging in 2019 technisch nog niet noodzakelijk is.
6 Burger, Bestuur en Veiligheid	344	419	122%	De toename is het gevolg van de geplande vervanging van landmeetapparatuur. Deze investering was bij de Kadernota nog niet in het IP opgenomen. De vervanging was initieel incorrect als exploitatieproject aangemerkt. <i>Betreft géén overschrijding.</i>
7 Algemene dekkingsmiddelen & Overhead	3.923	4.246	108%	De toename is het gevolg van de voorgenomen investering in huisvesting, waarvoor het budget voor vervanging van meubilair van 2021 naar voren wordt gehaald. <i>Betreft géén overschrijding.</i>
Totaal	83.093	50.429	61%	

Toelichting Kleurcodes:

Prognose jaarschijf > 70%

Prognose jaarschijf > 50% en < 70%

Prognose jaarschijf < 50%

3.4 Realisatie investeringen t/m juni

Tot en met juni van dit jaar is € 17,1 miljoen euro geïnvesteerd. Dit is 34% van de (bijgestelde) prognose. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar; toen was de realisatie tot en met juni met een bedrag van 17,0 miljoen zo'n 34% van de prognose van € 49,6 miljoen voor dat jaar.

Jaarschijf 2019	Programmabegroting	Realisatie t/m juni	Procentueel
Programma 1	16.121	6.407	40%
Programma 2	0	0	n.v.t.
Programma 4	438	149	34%
Programma 5	29.205	9.479	32%
Programma 6	419	88	21%
Programma 7	4.246	1.026	24%
Totaal	50.429	19.351	34%

3.5 Kredietbesluiten

Er zijn een aantal onvoorziene wijzigingen op het vastgestelde Investeringsplan. De 'vervanging van het huidige kassasysteem' wordt verwerkt in het Investeringsplan dat bij Programmabegroting 2020-2024 zal worden vastgesteld. De voorbereidingskosten Houtplein verwerkt in de actualisatie van het Investeringsplan bij de Kadernota.

Het vervangen van het huidige kassasysteem

In het Investeringsplan is op regel 11.03 een krediet van € 100.000 opgenomen voor het vervangen van het huidige kassasysteem. Naar nu blijkt zijn de kosten van een nieuw kassa systeem aanzienlijk lager. Het Haarlemse activabeleid stelt een bedrag van € 100.000 als ondergrens voor te activeren investeringen. Deze vervanging mag daarom niet als investering worden aangemerkt en moet ten laste van de exploitatie worden gebracht. Naar aanleiding van het jaar van de Toegankelijkheid (2018) heeft een aantal ambassadeurs aangegeven waar de toegankelijkheid van de Publiekshal kan worden verbeterd. Met de vervanging van het kassa systeem wordt de huidige kassaruimte overbodig. Deze kan omgebouwd worden naar twee balies die rolstoelvriendelijk zijn. Het voorstel is dan ook om de reservering in het Investeringsplan voor de vervanging van het kassa systeem te gebruiken voor de verbetering van de toegankelijkheid van de Publiekshal.

Vorbereidingskosten Houtplein

In het Investeringsplan is op regel GOB.62 een krediet opgenomen voor de herinrichting van het Houtplein. De voorbereidingskosten blijken hoger uit te vallen door de omvang van de zienswijzen en de als gevolg daarvan doorgevoerde wijzigingen ten opzichte van het voorlopig ontwerp (VO), extra inzet voor omgevingsmanagement en een onderzoek naar de invloed van het ontwerp op de rijtijden van het openbaar vervoer.

Besluitpunt

Het college stelt de raad voor te besluiten:

1. een krediet van € 100.000 te verlenen voor het vervangen van de huidige kassaruimte in de Publiekshal door twee rolstoelvriendelijke balies en dit krediet ten laste te brengen van de IP post 11.03, reservering voor het vervangen van het kassa systeem.
2. een aanvullend krediet € 90.000 te verlenen voor de herinrichting van het Houtplein en de dekking voor dit krediet te betrekken bij de actualisatie van het Investeringsplan (eerstvolgende Kadernota).

4. Risico's

Risico grondexploitaties en anterieure overeenkomsten

Diverse grexen en Anterieure Overeenkomsten, vooral in Schalkwijk, tonen een beperkte kostenoverschrijding / verslechtering van het resultaat, als gevolg van vertraging door met name gewijzigde bestuurlijke ambities. Deze kostenoverschrijding / verslechtering is per ontwikkeling niet noemenswaardig (minder dan € 20.000). Niet uitgesloten is dat aan het einde van het jaar de optelsom van alle overschrijdingen en verslechteringen uitkomt boven de grens die volgt uit de financiële verordening (inschatting tussen de € 150.000 en € 300.000). Dit temeer daar grotere voordelen binnen een grex (zoals nu in Haarlem Noord) wel worden verwerkt.

Risico Afval Energie Bedrijf

Haarlems huishoudelijk restafval wordt op basis van een meerjarig contract verwerkt bij het Afval Energie Bedrijf (AEB) te Amsterdam. Vanaf 21 juni 2019 zijn vier van de zes ketels bij het AEB buiten gebruik vanwege achterstallig onderhoud en als gevolg van ernstige problemen in de bedrijfsvoering van het AEB. Daardoor is slechts 30% van de oorspronkelijke verwerkingscapaciteit van het AEB beschikbaar. Sinds de stillegging van de vier ovens wordt alleen nog huishoudelijk restafval van de MRA gemeenten verwerkt. Het AEB is bezig met een herstelprogramma van de ovens en geeft aan eind 2019 weer operationeel te zijn. Echter, er rust als gevolg van het ontstane afvalinfarct een zeer grote schuldenlast op het bedrijf vanwege omleidingskosten van afval en boetes vanwege het stopzetten van geïmporteerd afval. Ook is er een grote omzetzijding nu slechts twee ovens draaien. Voorts staan er voor een paar honderd miljoen euro leningen uit bij de aandeelhouder (gemeente Amsterdam) en een bankenconsortium.

Als het AEB failliet gaat of (noodgedwongen) wordt verkocht aan een derde partij, is onzeker waar Haarlem met de verwerking van het restafval naar toe kan en wat de kosten hiervan zullen zijn. Op dit moment wordt per ton afval € 65 betaald. In de markt komen echter tarieven voor tussen € 90 en € 125. Ook als het AEB doorstart, is de verwachting dat het verwerkingstarief omhoog gaat, nu het AEB aangeeft niet langer het tarief van € 65 te kunnen handhaven. Als het tarief bij het AEB inderdaad stijgt naar een marktconform tarief, of als Haarlem als gevolg van een faillissement of verkoop van het AEB moet uitwijken naar een andere verwerker, dan is de inschatting dat de verwerkingskosten op jaarbasis met circa € 663.000 stijgen.

Risico exploitatie Frans Hals museum

Door het Frans Hals is een rapportage over het eerste halfjaar 2019 aangeleverd. De op basis hiervan afgegeven prognose voor 2019 resulteert in een nadelig resultaat van circa € 300.000. Dit bedrag kan uiteindelijk lager uitvallen. Er is een tweetal dossiers waarvan de uitkomst nog niet bekend is, maar die bij een positieve uitkomst een voordelig effect hebben op het uiteindelijke resultaat. Aangezien het Frans Hals geen algemene reserve als buffer heeft, bedraagt de verwachte stand per 30 juni 2019 € 11.000 negatief. Dit leidt tot een eventueel nadelig resultaat en tot verslechtering van de vermogenspositie. De ontvangen conceptbegroting 2020, die nog door het Frans Hals wordt toegelicht, resulteert in een nadelig resultaat van ruim € 200.000.

In de informatienota 2019/268960 "Onderzoek duurzame exploitatie Frans Hals Museum" is een onderzoek aangekondigd door een extern bureau om in kaart te brengen hoe de door het Frans Hals Museum te leveren prestaties zich verhouden tot de beschikbare middelen en te adviseren welke maatregelen nodig zijn om te komen tot een duurzame exploitatie. In oktober 2019 komt het conceptrapport beschikbaar. De uitkomsten van het onderzoek zullen na bespreking in het college met de raad worden gedeeld.

Bijlage 1: Overzicht voortgang proces bestuurlijke actiepunten

In januari 2014 zijn alle nog toen openstaande actiepunten (o.m. aangenomen moties, toezeggingen) in de nieuwe applicatie voor de stukkenstroom opgenomen. Sindsdien worden alle aangenomen moties en alle toezeggingen in commissievergaderingen en raadsvergaderingen als bestuurlijke agendazaak (baz) geregistreerd in Verseon. Ook jaaragendapunten, schriftelijke raadsvragen en initiatiefvoorstellen worden in Verseon geregistreerd. In mei/juni 2016 zijn voorts de RKC aanbevelingen in de registratie opgenomen. Per bestuurlijke agendazaak worden een aantal kenmerken opgenomen: onderwerp, ontstaansdatum, het betreffende programma, de verantwoordelijke portefeuillehouder, de verantwoordelijke afdeling, etc. De inhoudelijke afdoening van een agendazaak gebeurt in de commissie of raad en wordt geregistreerd. Regelmatig wordt in de commissievergadering een overzicht van alle openstaande bestuurlijke agendazaken per commissie geagendeerd. Eenmaal per jaar (in de bestuursrapportage in september) wordt over de voortgang van het bestuurlijke proces gerapporteerd.

Voortgang van het proces (cijfermatig)

Op basis van de informatie uit Verseon is onderstaand overzicht opgesteld. Per bestuursorgaan (commissie of raad) is aangegeven:

1. het aantal openstaande actiepunten, verdeeld naar soort (schriftelijke vragen, motie, raadsjaaragenda, etc.)
2. het aantal openstaande actiepunten, verdeeld naar ontstaansdatum.
3. het aantal actiepunten dat in de periode van januari 2014 tot heden is afgedaan.
4. het aantal actiepunten, waarbij de afdoening in behandeling is bij de commissie of raad.

Openstaande punten

Aantal / soort	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
Ingekomen raadsvragen	1	1			2
Jaaragenda	78	45	124	45	292
RKC rapport				1	1
Toezeggingen	38	76	23	28	165
Overig		1		1	2
totaal	117	123	147	75	462

Ontstaansdatum	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
2014	2	4	1		7
2015	6	4	5	3	18
2016	3	7	19	3	32
2017	7	9	10	2	28
2018	58	55	84	39	236
2019	40	44	27	28	139
Overig	1		1		2
	117	123	147	75	462

Afdoening	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
Totaal aantal afgedane actiepunten *	25	19	24	7	75
Actiepunten met afdoening in behandeling	13	33	27	12	85

* exclusief gearchiveerde stukken

Bijlage 2: Lijst van aan- en verkopen gemeente

In 2019 zijn de volgende aan- en verkopen gedaan van strategisch en niet-strategisch bezit. Voor aan- en verkopen boven de € 100.000 bent u eerder geïnformeerd via de lichte / zware voorhangprocedure welke inhoudt dat de commissie / raad vooraf heeft ingestemd met de aan- of verkoop. Over aan- en verkopen onder de € 100.000 legt het college achteraf middels deze bijlage bij de Bestuursrapportage verantwoording af.

Aankopen	Strategisch bezit	Niet strategisch bezit
Locatie/Pand	totaal netto (koopsom)	totaal netto (koopsom)
Gerealiseerde aankopen		
<i>Geen</i>		
Totaal	0	0
Verkopen		
Locatie/Pand	totaal netto (koopsom)	totaal netto (koopsom)
Gerealiseerde verkopen		
Parkeerterrein Minaretstraat		205
Stationsplein		243
Grond Robert Peereboomweg 5/5A		326
grond Kempen 73 ontv 2018		0
verkoop grond Kempen 73		5
Grond Kempen 77		7
Grond Nemelaar 42		3
Verkoop Prattenburg 2		2
Grond Kempen 79		7
Grond Kempen 75		7
Nemelaar 44		3
Grond Pres. Steijnstraat 51		1
Verkoop grond Nemelaar 78		1
Verkoop grond Nemelaar 76		1
Nemelaar 72		6
Engelandlaan 141		3
Henckenshagen 26		1
Ramspol 66		1
Zijlweg 123		20
Ramspol 74		3
Rijksstraatweg 62-64		6
Prof Eijkmanlaan 52		3
Nemelaar 74		1
Oranjeboomstraat 75		4
Eksterlaan 230		2
Pres. Steijnstraat 67		1
Ripperda parkeergarage Cronje parkeerplaats nr 404		19
Gedempte Oude Gracht 24		645
Kempen 66		2
Totaal	0	1527

Nog te realiseren verkopen in 2019

Minckelersweg grond	2.700
Ramplaan grond	85
Vondelweg 511	360
Ir. Lelyweg 45	1.670
Bakkerstraat 62	145
0	4.960

* Dit overzicht beval de verkoopopbrengsten waar nog geen rekening gehouden is met mogelijk aanwezig boekwaardes.

Bijlage 3: Haarlemse Rapportage Grote Projecten

(wordt separaat aangeboden)